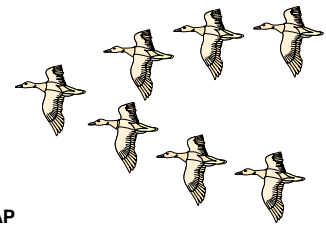

In vogelvlucht

MEDEDELINGENBLAD VAN DE VOGELWERK GROEP VAN HET HOEKSCHEWAARDS LANDSCHAP

NUMMER 30, MAART 2014

INHOUDSOPGAVE

Artikelen

Redactioneel – <i>Han en Martin Benard</i>	3
Soortsponsoring – <i>Gerard Ouweneel</i>	3
Hoekschewaardse broedvogels in 2013 – <i>Frank van Gessele</i>	5
Jaarverslag weidevogelbescherming Hoeksche Waard 2013 – <i>Marianne van der Waal</i>	8
Aandoenlijk – <i>Janus Verkerk</i>	12
Resultaten inventarisatie broedende roofvogels 2013 – <i>Martin Mollet</i>	13
Vorkstaartmeeuw trekt over het Oudeland van Strijen – <i>Arie en Leen van der Linden</i>	16
Waterpeilverhoging in het Oudeland van Strijen – <i>Gerard Ouweneel</i>	16
Oproep WhatsApp-groep – <i>Martin Prins</i>	16
Uilen over de grens – <i>Janus Verkerk</i>	17
Bijzondere vogelsoorten 2013 – <i>Menno Korbijn</i>	19
Bezwaarschrift tegen gebruik Steenarend gehonoreerd – <i>Gerard Ouweneel</i>	22
De Deltaexcursie van 2014 – <i>Marianne van der Waal</i>	23
Roofvogeltelling Hoeksche Waard winter 2014 – <i>Janus Verkerk</i>	24
Gehoortest – <i>Gerard Ouweneel</i>	27
Overwinterende Purperreiger – <i>Bart Huijzers</i>	29
Mussen in de tuinvogeltelling, stuivertje wisselen? – <i>Martin Benard</i>	30
Verslag VWG-najaarsvergadering 31 oktober 2013 – <i>Frank van Gessele</i>	32

Bijlagen

Broedvogels Hoeksche Waard 2013	bijlage A
Roofvogeltelling januari 2014	bijlage B
Tuinvogeltelling per postcode januari 2014	bijlage C

Foto's voorkant

Foto 1: De Middelste Zaagbek was in de winter 2013/2014 in behoorlijke aantallen aanwezig op de wateren rondom de Hoeksche Waard. De Hoeksche Waard is tevens één van de weinige gebieden in Nederland waar deze soort succesvol broedt.

Foto 2: Doorgewinterde vogelaar tijdens nieuwjaarsexcursie van de VWG. – foto's *Han Benard*

Redactioneel

Han en Martin Benard

Dankzij de schrijvers en fotografen (veel dank daarvoor!) kunnen wij u weer een gevarieerde editie van ons blad over het wel en wee van de vogels in de Hoeksche Waard presenteren. Veel leesplezier!

Soortsponsoring

Gerard Ouweneel

Geïnspireerd door de aanpak van de Vogelwerkgroep Biesbosch kwam de Hoekschewaardse zusterclub ertoe haar leden voor te stellen in de komende nieuwe Sovonatlas een soort te sponsoren. Het idee werd geopperd op de najaarsvergadering, een bijeenzijn waarop circa 60 personen verschenen. Deze zelfs voor Hoekschewaardse begrippen royale opkomst had zeker te maken met het afscheid van voorzitter Janus Verkerk, die sinds historische tijden aan het roer stond. En hoe! Hij kreeg dan ook een *liber amicorum* overhandigd. Degene die het sponsorvoorstel naar voren bracht, voerde als argument aan dat een club die zo'n drom leden op de been weet te brengen, er niet onderuit kan dat in de nieuwe atlas onder één of meer vogelsoorten waarmee de streek voor de dag kan komen, de Vogelwerkgroep Hoeksche Waard als naam gaat prijken... noblesse oblige, nietwaar? De Biesboschclub koos voor de Cetti's Zaner, overigens in competitie met de Zeearend, beide iconen van de hedendaagse avifauna van het gebied.

Tweëndertig Hoekschewaardse leden haakten in. Ze brachten een bedrag bijeen waarmee twee soorten vielen te sponsoren. De opzet was simpel, althans dat dacht de initiatiefnemer. De deelnemers kregen het verzoek 5 euro over te maken, waarbij ze dan bij het uitschrijven van de opdracht c.q. het verrichten van de digitale betaling, de naam van de geprefereerde soort moesten vermelden. Die betaling diende plaats te vinden ten gunste van een slapende rekening die echtgenote Els beheert. Daarvan heeft ze er een paar. Toen ik eens suggereerde, dat ze die koestert om de huishoudfinanciering ondoorzichtiger te maken, ging het gesprek terstond over op de kosten van de passie voor vogels. Waarna ik meende er goed aan te doen van onderwerp te veranderen. Maar dit terzijde.

Ondanks de afspraak dat één sponsorbetaling recht gaf op één keuzesoort, voerden enkele leden drie soorten op, al dan niet voorzien van een rangorde. Waarschijnlijk konden ze niet tot een keuze komen. Daarvoor begrip. Degenen die de polder Groot Koninkrijk als hun local patch beschouwen, brachten Baardman, Roodborsttapuit en Snor naar voren, karakteristieke specialiteiten van dit gebied. En Gert Huijzers die sinds jaar en dag de Korendijksche Slikken naloopt, voerde de Gele Kwikstaart, Bruine Kiekendief respectievelijk de Patrijs op. De inderhaast gekozen commissie van toezicht koos in beide gevallen voor de als eerste vermelde soort. Kwam Martin Benard, de gewaardeerde redacteur van het vogelwerkgroepblad *In Vogelvlucht* in gewetensnood en werd hij daardoor spijtoptant? Daar leek het op. Hij maakte tweemaal een bedrag over, de eerste maal ten gunste van de Patrijs, gelet op het werk dat hij in de streek voor die soort verrichtte welhaast een 'must' voor hem. Bij de tweede betaling vermeldde hij Bruine Kiekendief, overigens met de erkenning zich bewust te zijn dat het reglement niet voorzag in een duobetaling. En dan moest de commissie zich ook een oordeel vormen over hogere betalingen dan de gestelde 5 euro. Het bleef bij één stem voor één soort.

Een zielenknijper met als specialisatie de geesteswereld van vogelaars zou zich bij het bestuderen van het lijstje voorkeursoorten in de handen wrijven. Geen enkele ganzensoort. Zijn de Hoekschewaardse vogelaars langzamerhand uitgekeken op ganzen? Toegegeven, de Dwerggans, een van de stersorten van de streek, had zijn sponsor al binnen. 's Winters domineren de ganzen de streekavifauna. Maar wordt het zelfs de meest verstokte anserofiel teveel dat ze nu ook 's zomers dat gaan doen? Trouwens, de wintervogels kwamen er überhaupt bekaaid af. Alleen een stem voor de Kramsvogel en voor de Grote Zilverreiger, schrijvers keuze, welke voorkeur bij collega-leden tot enig wenkbrauwgefrons leidde. Waarom geen fijne streeksoort genomen waarvoor de vogelwerkgroep zich inspant ze het naar de zin te maken? Ik betoogde dat mijn keuze voor *alba* als achtergrond had dat deze symbool kan staan voor de veranderingen in onze avifauna. Ruim veertig jaar geleden en net gevestigd in de

Hoeksche Waard, was ik naar Velencei-tó in Hongarije geijld om eindelijk de lang begeerde Grote Zilverreiger te zien. Hetgeen lukte. Nu zie ik ze 's winters honderd meter buiten Maasdam. En ga eens naar Tiengemeten, waar er tientallen overwinteren. Twijfels of mijn biecht voldoende was om de keuze te legitimeren. Meer zaken verbaasden. Als enige tuinvogel sleepte de Pimpelmees één stem in de wacht. En waarom scoorden Kerkuil noch IJsvogel, toch beide soorten waarvoor de werkgroepleden zich met inviterend aangebrachte broedkasten en nestwanden uitsloven. En daarom dus altijd standaard agendapunten zijn op de werkgroepbijeenkomsten.

Neen, stuk voor stuk waren het de vanouds karakteristieke streeksoorten die in de prijzen vielen: Grutto, Steenuil, Gele Kwikstaart en Baardman met ieder drie punten. Op de tweede plaats kwam met vier voorkeurstemmen de Blauwborst. En met vijf was de Bruine Kiekendief de primus inter pares. Ook gelukkig twee stemmen voor de Veldleeuwerik. Een van hen gaf zijn betalingsopdracht de boodschap mee 'omdat ik altijd zo vrolijk word van de zang...!' Vele Hoekschewaardse vogelaars zullen die bekenenis beamen.

Verleidelijk is het om aan het zielenknippen te gaan bij de individuele keuzes van de collega-leden. Daarvan zie ik af, op één kanttekening na. Drie van de vier blauwborstkiezers waren dames. Dat verbaast dan weer niet.

Het is een aanrader om ook eens zo'n populariteitspoll op te zetten.

Bruine Kiekendief ♀ (Lodewijk Ouwens)

Bruine kiekendief ♂ (Gert Huijzers)

Hoekschewaardse broedvogels in 2013

Frank van Gessele

HOEKSCHE WAARD

In 2013 zijn weer gegevens verzameld van broedvogelinventarisaties van een aantal gebieden in de Hoeksche Waard (*Bijlage A tabel 1*). Buiten deze reguliere inventarisaties werden aanvullende broedgevallen gemeld van o.m. kustbroedvogels, roofvogels, diverse schaarse soorten w.o. IJsvogel, uilen, zwaluwen en een aantal overige soorten. Tenslotte werden nog aanvullende gegevens gebruikt van de website Waarneming.NL.

Voor de verantwoording van de inventarisaties gelieve u *tabel 1 (onderaan)* te raadplegen.

In deze samenvatting zijn behalve de Hoeksche Waard, ook begrepen het eiland Tiengemeten en de broedlocatie van de Slechtvalk nabij de Haringvlietbrug. De Ventjagersplaten worden separaat behandeld.

Voor gedetailleerde informatie over de afzonderlijke broedvogelinventarisaties wordt verwezen naar de diverse rapportages en/of verantwoordelijke tellers.

De hier gepubliceerde soorten en aantallen zijn dus een weergave van de resultaten in de geïnventariseerde gebieden en niet van een integrale broedvogelinventarisatie.

De aangeleverde gegevens bieden voldoende basis om een goede kwalitatieve indruk te geven van de Hoekschewaardse broedvogels van het afgelopen jaar.

Over de kwantiteit in het algemeen kunnen geen betrouwbare uitspraken worden gedaan omdat slechts een beperkt aantal gebieden zijn onderzocht. Het moge duidelijk zijn dat de gegeven aantallen minder nauwkeurig worden naarmate de soort algemener wordt. De belangrijkste reden hiervoor is dat de zeldzame en schaarse soorten relatief meer aandacht genieten dan de algemene soorten.

In 2013 zijn in de Hoeksche Waard incl. het eiland Tiengemeten **112 soorten** (zekere en waarschijnlijke) broedvogels vastgesteld. In 2011 werden nog 115 soorten vastgesteld.

Het aantal vastgestelde broedvogelsoorten hangt uiteraard sterk samen met de mate en intensiteit waarin de Hoeksche Waard in een bepaald jaar is geïnventariseerd en de kwaliteit van de onderzochte gebieden.

In 2013 werden integraal geïnventariseerd: de Esscheplaat, het Groote Gat, de Vlietmonding, weidevogels + twee vakken ruigte in de Korendijkse Slikken, Groot Koninkrijk, Nieuwe Poldertje en polder De Mijl (alleen weidevogels en schaarse soorten) en weidevogels omgeving Strijen en Maasdam. In het kader van het nieuwe atlasproject van SOVON werden ook in de Hoeksche Waard enkele atlasblokken geïnventariseerd op broedvogels.

Van de soorten, welke in 2013 in de Hoeksche Waard hebben gebroed, komen 32 soorten voor op de Rode Lijst van Vogelbescherming (2004) (BEdreigd 1 soort, GEvoelig 16 soorten en KWetsbaar 15 soorten). Voor verklaring van de begrippen wordt verwezen naar *Bijlage A tabel 3*.

Niet meer als broedvogel vastgesteld t.o.v. 2012 zijn: Zwaangans, Wintertaling, Porseleinhoen, Zomertortel, Boompieper en Appelvink. Van de laatste soort werden in de broedtijd weliswaar 6 exemplaren op de Esscheplaat waargenomen, maar de waarneming voldeed helaas niet aan de SOVON-criteria. Een drietal reeds bekende broedvogelsoorten, welke in 2012 afwezig waren, mochten wij in 2013 wederom als broedvogel begroeten: Zwartkopmeeuw, Kleine bonte specht en Grote karekiet. Er werden geen nieuwe broedvogels vastgesteld in 2013.

Hieronder volgt een samenvatting van de aantallen en het voorkomen van de schaarse, zeldzame en opmerkelijke soorten broedvogels van 2013. Meer gedetailleerde informatie is te vinden in *tabel 1*. (*Afkortingen gebieden: Oudeland = Oudeland van Strijen, OBG= Oosterse Bekade Gorzen, APL = Alberts Pieter Leenheerpolder*)

Een paartje **Dodaarzen** kwam tot broeden op het plasje in Polder de Mijl nabij Groot Koninkrijk. **Roerdompen** broedden op Tiengemeten (2 paar) en in de Buttervlietpolder bij Strijensas (1 paar). Van de **Blauwe reiger** werden 4 kolonies gevonden met in totaal 27 broedparen (Strijen en Groote Gat beiden 11, Hof van Moerkerken 3, Oude Maas 2).

De **Brandganzen** zijn booming. Op de Korendijkse Slikken kwamen maar liefst 1789 paar tot broeden (tegen 741 paar in 2012). Het enige paartje **Zomertalingen** in 2013 broedde in Polder de Mijl. Ook de zeer schaarse **Tafeleend** werd dit jaar weer als broedvogel vastgesteld: 1 paar in het Groote Gat. Van de eveneens zeer schaarse **Middelste zaagbek** werd in de Korendijkse Slikken, een vaste plek voor deze soort, een paartje met jongen gezien. Van de roofvogels lijkt de **Buizerd** enigszins afgenomen t.o.v. 2012 (68 tegen 84) en de **Sperwer** toegenomen van 8 naar 14. **Patrijzen** werden gemeld van Puttershoek, Nieuw-Beijerland, Cromstrijen en het Zwartsluisje, totaal 4 paar. Van de **Kwartel** werden enkele territoria vastgesteld in de Oosthoek bij Piershil. Territoria van de **Waterral** werden alleen gemeld uit het oosten van de Waard (Groot Koninkrijk (2 paar) en polder de Mijl (1 paar). Een paar **Steltkluten** bezette een territorium in de Griendweipolder op Tiengemeten. **Kluten** deden het goed t.o.v. 2012 (toen 96 paar tegen 148 in 2013): Hoeksche Waard-zuid 90 paar, Oudeland 20 paar en Tiengemeten 38 paar. Een territorium van de **Bontbekplevier** werd vastgesteld op de OBG. De **Grutto** liet weer een lichte stijging zien t.o.v. 2012: 68 paar tegenover 52 vorig jaar. De **Zwartkopmeeuw** was, na een jaar afwezigheid, weer present in de APL polder (1 paar).

Kokmeeuwen broeden binnendijks in de Oeverlanden Hollands Diep en het Oudeland van Strijen.

Kokmeeuwen broedden in de APL (129 paar) en in het Oudeland (17 paar). Acht paar **Visdieven** werden geteld (Oudeland 6 paar, APL 2 jaar). Twee paar **Dwergsterns** werden baltsend gezien op Tiengemeten.

Bij de uilen laat de **Kerkuil** een afname zien (11 tegenover 16) en de **Stenuil** een toename (14 tegenover 11). Van de **Bosuil** werd alleen in Groot Koninkrijk een territorium vastgesteld (tegenover 3 in 2012). De **Ransuil** bleef ongeveer gelijk (5).

Het aantal **IJsvogels** nam weer wat toe na de bijna desastreuze score van vorig jaar (2 paar); in 2013 werden weer 7 territoria vastgesteld. Van de **Groene specht** werden verspreid 3 territoria gevonden; de **Kleine bonte specht** is na drie jaar afwezigheid weer terug op de Esscheplaat met 2 paar. **Nachtegalen** (3 paar) werden alleen doorgegeven van de Korendijkse Slikken; de soort is vrijwel zeker onderteld, o.a. op de Sasseplaat waren Nachtegalen ook met min. 2 territoria aanwezig. De **Zwarte roodstaart** wordt hoe langer hoe schaarser. De soort werd alleen uit Polder de Mijl bij 's-Gravendeel gemeld. Ook van de **Grote lijster** kwam maar één melding binnen uit Korendijk. Mogelijk zijn beide laatste soorten echter onderteld omdat ze territoria buiten de natuurgebieden plegen te bezetten. De **Cettis zanger** kon zich handhaven met 17 territoria: 12 in Groot Koninkrijk en 5 op de Korendijkse Slikken. Een solitair mannetje **Grote karekiet** had van 20 mei tot begin juni een territorium bij Maasdam; daarna verkaste de vogel naar het Land van Essche. Van de **Spotvogel** werden 4 territoria gevonden (Esscheplaat, Korendijkse Slikken en Groote Gat (2)). Op de Slikken werden ook 3 territoria van de **Braamsluiper** vastgesteld. **Grauwe vliegenvangers** zaten vooral op de Esscheplaat (6 paar), op de Korendijkse Slikken (1) en in het Groote Gat(1). Het **Baardmannetje** handhaaft zich goed in Groot Koninkrijk met 4 paar. **Matkoppen** doen het goed op de Esscheplaat (8 paar) en de Korendijk (1). **Boomklevers** vertonen een stijgende lijn op de Esscheplaat; maar liefst 14 territoria tegen 6 paar in 2012. Tenslotte ook op de Esscheplaat de **Wielewaal**, helaas de enige in de Hoeksche Waard in 2013.

Meerjarenoverzicht

Op de over-all broedvogellijst van de Hoeksche Waard (exclusief Ventjagersplaten) prijken thans 142 soorten, welke broedvogel zijn, of ooit zijn geweest (*Bijlage A tabel 2*). De onderverdeling naar status (*zie tabel 3*) is per 31.12.2013 als volgt:

(Regelmatige) broedvogel	98 soorten
Onregelmatige broedvogel	23 soorten
Incidentele broedvogel	11 soorten
Voormalige broedvogel	10 soorten

Een overzicht van de nieuwe broedvogelsoorten sinds 1999 wordt gegeven in *tabel 4*.

VENTJAGERSPLATEN

Van de Ventjagersplaten werden weer de voorlopige resultaten van de kustbroedvogels ontvangen van Rijkswaterstaat Waterdienst (*Bijlage A tabel 5*). Van enkele andere interessante soorten werden gegevens ontvangen van Rob Strucker. Er werden, inclusief de kustbroedvogels, **12 soorten** gemeld. Zeven soorten broedden in 2012 uitsluitend op de Ventjagersplaten: *Aalscholver, Lepelaar, Stormmeeuw, Kleine Mantelmeeuw, Zilvermeeuw, Geelpootmeeuw en Grote Mantelmeeuw*.

In totaal herbergden Hoeksche Waard, Tiengemeten en de Ventjagersplaten in 2013 samen dus **119 soorten broedvogels**.

Alle inzenders worden weer van harte bedankt voor het ter beschikking stellen van de broedvogelgegevens.

Overzichten in Bijlage A:

Tabellen:

1. *Broedvogels Hoeksche Waard per gebied in 2013*
2. *Meerjarenoverzicht broedvogels Hoeksche Waard (<1999-2013)*
3. *Verklaring begrippen en statusaanduidingen*
4. *Nieuwe broedvogelsoorten Hoeksche Waard na 1999*
5. *Meerjarenoverzicht kustbroedvogels/speciale soorten Noordelijke Ventjagersplaten (1983-2013)*

Jaarverslag Weidevogelbescherming Hoeksche Waard 2013

Marianne van der Waal

Weidevogelbescherming in de Hoeksche Waard

Onder Weidevogelbescherming wordt verstaan het zoeken en markeren van nesten van weidevogels met het doel deze te beschermen bij werkzaamheden van de boer. Het accent lag lange tijd vooral op nestbescherming maar momenteel is er meer aandacht voor het vliegvlug worden van de jonge vogels. Helaas is ondanks jarenlange inspanningen de afname van het aantal weidevogels niet tot staan gebracht en daarom blijft weidevogelbescherming hard nodig. In de Hoeksche Waard zet een groep enthousiaste mensen zich in voor het behoud van deze prachtige vogels.

De vogelwachters zijn voornamelijk actief in de oostkant van de Hoeksche Waard. Team Puttershoek vnl. aan de noordrand, tussen Puttershoek en 's Gravendeel. Team Strijen rondom Strijen tot aan Strijensas. Eén boer in Goudswaard doet mee en het ligt in de bedoeling dat in de toekomst meer boeren in 'west' bezocht gaan worden.

Alarmerende Grutto bij de Leidingstraat in het Oudeland, juni 2013

Seizoen 2013

In 2013 begon de winter pas eind januari. Wekenlang viel er regelmatig veel sneeuw en hielden we bijzonder lage temperaturen. Na de winter beleefden we het koudste voorjaar van ruim 40 jaar. Dit had vanzelfsprekend gevolgen voor het weidevogelseizoen.

Start van het seizoen

De startavond werd gehouden in het NLC en werd goed bezocht. Naast de vogelwachters waren Marcel Schildwacht van Landschapsbeheer en de coördinatoren Cees Biesheuvel en Johan Noordermeer aanwezig. Joke de Geus vertelde over het Vogelakkerproject. Dit project heeft tot doel de achteruitgang van akkervogels een halt toe te roepen.

De taken en gebieden werden verdeeld onder de “oude” en “nieuwe” vogelwachters. Rien van Wensveen, die een cursus Alarmtellen gevolgd heeft, neemt de taak over van Menno op de percelen met uitgestelde maaidatum.

Op 16 maart werd het nieuwe seizoen ingeluid met een heerlijke wandeling bij Kuipersveer en langs de Geertruida Agathapolder. We waren er helemaal klaar voor.

Maar helaas, door de aanhoudende kou bleven nesten uit. De grutto's die terug kwamen van hun winterverblijf in het warme zuiden wachtte een onaangename verrassing. Sneeuw, kou en weinig te eten zorgde ervoor dat het eerste gruttonest pas gevonden werd op 20 april. Het eerste Kievitsnest niet veel eerder, op 16 april.

De achteruitgang van het aantal Kievitsnesten was in 2013 opvallend groot. Het leek erop dat de Kieviten bij de aanhoudende kou naar het zuiden getrokken waren. Maar de aantallen die daarna terugkeerden waren veel lager dan in 2012 en toen was de teruggang al fors ingezet.

Op percelen waar altijd nesten gevonden werden bleef het akelig stil. Jan Uljee vond bij Troost en In't Veld geen enkel nest en Dick vond ook geen nesten bij Leen de Geus en Leen Jan Reedijk. Het totaal aantal nesten bleef dan ook behoorlijk achter bij voorgaande jaren.

De vroege broeders hadden het zwaar, door de kou kwamen nesten niet uit en pullen stierven van kou en honger. Grutto's die laat met broeden begonnen en Kieviten die een tweede broedpoging deden hebben betere resultaten geboekt. Na een droge periode werd het uiteindelijk beter weer en omdat het gras laat gemaaid werd kregen de pullen van late legfels de kans om vliegvlug te worden.

Bij de tellingen op de percelen met uitgestelde maaidatum werden behoorlijk wat oudervogels met jongen gespot.

Vergelijking nesten van de laatste jaren

	2011	2012	2013
Kievit	144	88	47
Grutto	7	12	9
Scholekster	18	15	8
Tureluur	2	1	
Wilde Eend	1	1	
Slobeend	1	2	2
Kleine Plevier	2		
Meerkoet		1	
Totaal	175	120	66

Op het eerste gezicht schokkende cijfer. Het aantal nesten in 2013 is slechts een derde van de nesten in 2011. Dat beeld moet wel enigszins genuanceerd worden.

In 2012 is men begonnen met een nieuwe manier van werken op percelen waar oude subsidieregelingen beëindigden, het zogenaamde mozaïekbeheer. Dit beheer houdt in dat op percelen waar een uitgestelde maaidatum geldt geen nesten gezocht en gemarkeerd mogen worden. Die uitgestelde datum kan 1, 8, of 15 juni zijn. Voor die datum mag de boer geen werkzaamheden op zijn land uitvoeren. Er is zelfs nog een mogelijkheid om in overleg met de boeren die datum verder uit te stellen. Zij krijgen dan een extra vergoeding. (last minute beheer)

Omdat dit gebeurt op percelen waar voorheen veel nesten aanwezig waren is het totaal aantal gevonden nesten een stuk minder.

Deze percelen worden vanaf de kant geïnventariseerd en er worden alarmtellingen gehouden zodat er een beeld ontstaat van de aantallen vogels die er gebroed hebben en er met jongen rondlopen.

Betrekken we de resultaten daarvan bij de gemarkeerde nesten dan is het verschil minder groot.

Oplettende tureluur bij de Leidingstraat in het Oudeland, juni 2013

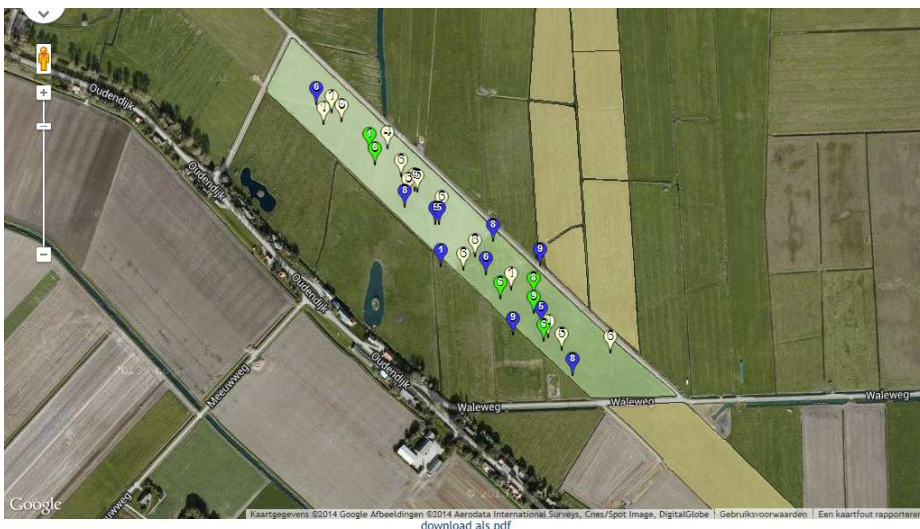
Een paar voorbeelden:

Op de afbeelding hieronder zie je resultaten van een alarmtelling op een stuk pijpleidingstraat. Wel veel vogels aanwezig en een behoorlijk aantal vogels actief, maar de nesten mochten niet gezocht worden vanwege de uitgestelde maaidatum.

In 2012 hebben daar 3 paartjes Kievit, 1 tureluur, 1 meerkoet en 1 scholekster gebroed.

Er hebben dit jaar waarschijnlijk even veel, of zelfs meer vogels gebroed op dit perceel, zeker ook 2 paartjes grutto. Er werd pas na 22 juni gemaaid waardoor hier veel pullen vliegvlug konden worden.

Een mooi resultaat maar niet terug te vinden in het staattie met de aantallen. Als boeren geen werkzaamheden op het land gaan uitvoeren is het ook beter de nesten niet te verstoren. Bij Freek Ampt zijn slechts 3 nesten gemarkeerd maar later bij een alarmtelling liepen 4 paar grutto's 2 paar tureluurs, 3 paar Kieviten en 1 paartje scholeksters, allemaal luid alarmerend vanwege hun pullen.

Bescherming van nesten en pullen

Zo de eerste stressdag van het seizoen zit erop.

Nadat de boer 3x zijn plannen heeft gewijzigd is hij vanmorgen om 7.00 toch begonnen.

Leen heeft zich al snel bij hem gemeld om nestjes te verleggen, echter na 1 nestje houdt de boer het voor gezien en zal om c.a 14.00 verder gaan.

Gelukkig zat mijn werkdag er toen op en kon gelijk verder gaan.

Aangekomen bij het land was hij net begonnen met frezen zodat ik tot 18.00 bezig ben geweest met 11 nestjes omleggen.

Om 18.45 weer terug omdat nu de aardappels gepoot zouden worden.

Uiteindelijk om 21.00 liggen nu 8 nestjes veilig in een aardappelbed ,Koos zal morgen bij de laatste vier aanwezig zijn.

Vanmiddag nog een nieuwe gevonden dus daar nu 12 nestjes in de aardappelen en 5 in de tarwe.

Het blijft hoe dan ook elk jaar weer spannend en vooral onvoorspelbaar.

Aldus Henk een paar dagen nadat de eerste nesten gevonden waren.

Team Puttershoek heeft de nesten beschermd bij ploegen, frezen, poten en zaaien. Ondanks hun inspanningen zijn 7 van de 25 nesten niet uitgekomen als gevolg van diverse werkzaamheden. Waarschijnlijk doordat de vogels nog niet zo lang aan het broeden waren en vanwege de kou. Bij het injecteren en bemesten bij Basjan Niemansverdriet en Hans Rozendaal hebben de boeren zelf de nestbeschermers gebruikt.

In het Oudeland van Strijen zijn nesten en pullen door het team Strijen beschermd bij het maaien. Er werd pas rond 20 juni gemaaid op het land van Kluytmans en na de 22ste juni op de Leidingstraat van Noteboom.

	Kievit	Grutto	Scholekster	Slobeend
Ampt	1 (niet uit)	1	1	
Dam	6			2
Groeneweg	3	2	1	
Kluytmans	5	6 (1 niet uit)	1	
Niemansverdriet	2			
Quist	22 (7 niet uit)		3	
Rozendaal	1		2 (1 niet uit)	
Visser	7			
Totaal	47 (8 niet uit)	9 (1 niet uit)	8 (1 niet uit)	2

Conclusie aan het eind van het broedseizoen:

Grutto's hadden een redelijk goed jaar. Ze begonnen laat met broeden maar door het late maaien zijn er behoorlijk wat jongen vliegvlug geworden. Dit gold ook voor tureluurs en scholeksters.

Kievitenvonden hadden een slecht broedseizoen. Vroege nesten kwamen niet uit of jongen stierven van honger en kou. Tweede legfels hadden een beter resultaat. Maar er waren te weinig kievitenvonden naar de broedgebieden gekomen.

Landschapsbeheer Zuid-Holland

In het najaar werden we verrast door het feit dat Landschapsbeheer Zuid-Holland opgeheven werd. Deze organisatie verrichtte veel ondersteunend werk voor de weidevogelgroepen o.a. met cursussen. Marcel Schildwacht en Arjan Gijlstra stonden altijd voor ons klaar bij vragen en problemen. Arjan heeft Marianne en Rien wegwijs gemaakt met de PDA waarmee zij de nesten konden invoeren en uploaden naar de site van Weidevogelbescherming.

Of we weer de beschikking krijgen over de PDA is de vraag. Ook is nog niet bekend hoe de ondersteuning van weidevogelgroepen in de toekomst zal gaan. Waarschijnlijk komt daar binnenkort meer duidelijkheid over.

Bericht uitgegeven door Vogelbescherming Nederland op dinsdag 11 februari 2014

Te weinig grutto's groeien groot

In 2013 zijn naar schatting circa 8900 gruttokuikens vliegvlug geworden, zo blijkt uit onderzoek van Sovon Vogelonderzoek Nederland. Dat is onvoldoende om de gemiddelde sterfte te compenseren en de populatie stabiel te houden.

Op grond van de verzamelde gegevens kan het totale aantal gruttokuikens dat in Nederland in 2013 vliegvlug is geworden, worden geschat op 8900. Deze schatting komt zo'n 37% hoger uit dan die voor 2011, maar 17% lager dan in 2012. Op grond hiervan kan gesteld worden dat het broedsucces in 2013 waarschijnlijk te laag was om de populatie te stabiliseren.

Rijke weides goed voor gruttokuikens

Eén van de oorzaken van het niet groot worden van grutto's is het gebrek aan voedsel. Gruttokuikens eten insecten die te vinden zijn op bloemen en kruiden in het gras. Hoe bloemrijker het gras, hoe meer voedsel er te vinden is. Vogelbescherming voert campagne voor meer 'rijke weides'.

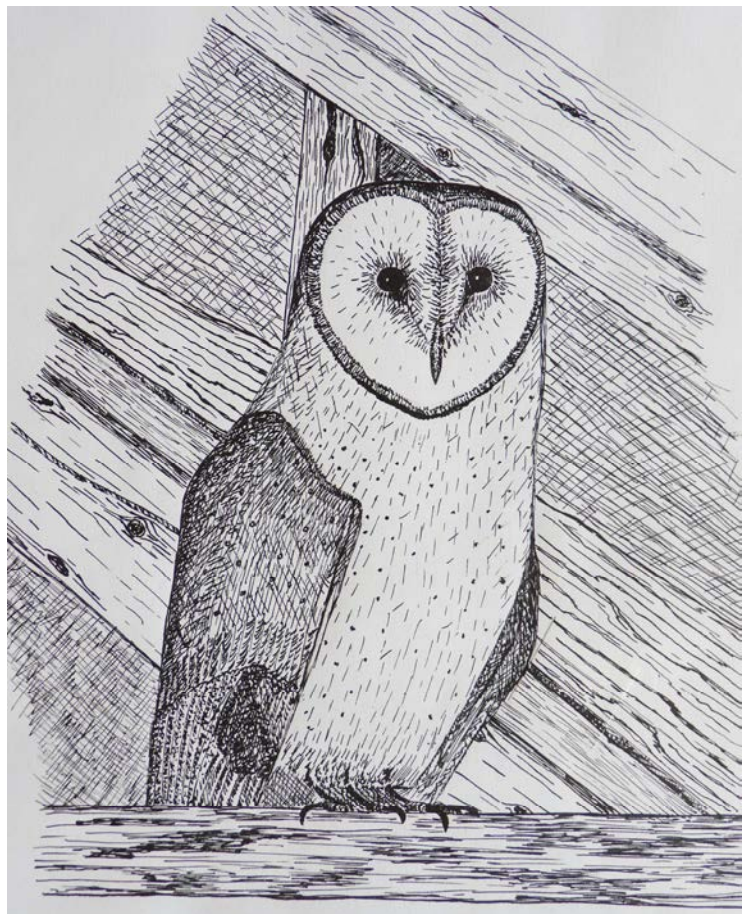
Aandoenlijk

Janus Verkerk

Begin november kreeg ik nog een heel late melding van een Kerkuil met jong(en) uit de omgeving van Strijen. Nota bene vlakbij ons huis. Nooit iets van gemerkt. De eigenaar meldde maar direct fijntjes dat hij geen toeloop van belangstellenden wenste. Dat gold niet voor mij en een paar dagen later liep ik dus samen met de eigenaresse door de grote schuur.

Braakballen en poesporen alom. De kast had hij een aantal jaren geleden zelf getimmerd en gehangen. Het obligatie invlieggat in de achtergevel was tevens door hemzelf gezaagd en netjes afgewerkt tegen inregenen. Helaas slecht nieuws. We vonden al direct een groot dood jong op een van de opgestelde landbouwwerktuigen. De eigenaresse tot tranen geroerd want dit was al de tweede keer. Een aantal jaren eerder lag er een adulte Kerkuil dood met verkrampte poten. Muizen en rattenkorrels werden na dit incident voorgoed verbannen van het bedrijf. Ons dode jong werd zorgvuldig opgepakt en in een kartonnen doos gelegd op de werkbank.

De andere morgen vroeg kwam er al vroeg een telefoontje. Bij het betreden van de schuur werd een ouder Kerkuil aangetroffen bij de kartonnen doos met dood jong. Bij inspectie bleek dat er een muis was bijgelegd. Deze leefde zelfs nog. Kennelijk was pa of ma het er niet mee eens dat het jong het heden voor het hiernamaals had gewisseld. Aandoenlijk.

Resultaten inventarisatie broedende roofvogels 2013

Martin Mollet

Begin 2013 bleef het erg lang, erg koud. **Slechtvalken**, die in begin maart al starten aan de eileg, zaten daarom in de sneeuwstormen al te broeden. Toch ging het de 3 Hoekschewaardse paren niet slecht af: zowel het paar van de Haringvlietbrug als het paar nabij Nieuw-Beijerland legden allebei 4 eieren en brachten daaruit allebei 2 jongen groot. Het paar nabij Maasdam broedde weer op een kraaiennest in een hoogspanningsmast, maar dit jaar 2 km verderop dan vorig jaar. Beide ouders zaten om-en-om netjes de volle broedtijd uit maar er kwam geen enkel ei uit. Het nest was in dusdanig slechte staat dat de eieren eigenlijk op het staal lagen. Mogelijk was dit (samen met de lage temperaturen) de reden van het mislukken.

Vanwege de aanhoudende kou zijn er dit voorjaar vaak uitspraken te horen geweest zoals "Alles in de natuur is wel een maand later!". Voor de slechtvalken gold dat zeker niet. Bij een vergelijking van het (gemiddelde) legbegin van de laatste paar jaar blijkt dat de buizerds wel degelijk duidelijk later zijn begonnen (11 april) maar dan gaat het nog steeds maar om een paar dagen. Opmerkelijk is wel dat de 4 jaar daarvoor er maar weinig verschil in zat (5-6 april). Bij de torenvalken was het verschil groter: daar lag het legbegin dit jaar wel 2 weken later dan de jaren ervoor.

Het lijkt er dus op dat de **buizerd** door de kou later is begonnen en tijdens de inventarisatie bleek ook dat er minder paren aan de eileg zijn begonnen en dat er meer broedpogingen zijn mislukt. Het aantal jongen per geslaagd nest is even laag als vorig jaar (1.7 per nest).

De laatste jaren was bij steeds meer **havik**territoria de exacte nestlocatie niet meer bekend: dit jaar is daar een inhaalslag gemaakt en zijn er dus weer meer geslaagde nesten en dus ook meer jongen gevonden. Daardoor laten de getallen zich niet zo goed vergelijken met vorig jaar maar de haviken deden het met 16 jongen en 2,5 jong per geslaagd nest niet slecht.

Voor **torenvalken** was het een gemiddeld jaar: op alle fronten beter dan vorig jaar maar met 2,9 jong per geslaagd nest was het overduidelijk nog steeds geen 'vet' jaar. Een jaar zoals 2007 maakt met 4,5 jong per geslaagd nest duidelijk dat het ook anders kan.

Anders was ook de dood gevonden torenvalk die mij op 24 juli werd overhandigd. Het was een recent uitgevlogen jong dat in ieder geval in erg slechte conditie was want het woog slechts de helft van wat het had moeten wegen. Het bijzondere was dat de vogel 3 poten had ! Het stoffelijk overschot is aan het Rotterdams Natuurhistorisch Museum gegeven en zal daar in de collectie worden opgenomen.

Er werden in 2013 wel meer **sperwernesten** gevonden maar alle andere cijfers waren minder goed dan vorig jaar: meer nesten mislukt, minder nesten geslaagd en minder jongen per nest. Deze cijfers zijn wel negatief gekleurd omdat er een aantal nesten pas zijn gevonden toen de jongen al waren uitgevlogen. Hierdoor zijn er vrijwel zeker jongen gemist.

Voor de **boomvalken** was het echt dramatisch: er zijn net als vorig jaar weer 3 territoria geteld maar bij geen enkel nest zijn uitgevlogen jongen gezien.

Net zoals andere jaren is ook dit jaar de **bruine kiekendief** niet systematisch onderzocht. Van 3 nesten zijn er jongen geringd deze nesten zijn toevallig gevonden. Eén nest is tijdens het maaien gevonden : het enige jong dat nog in het nest zat bleef gelukkig ongeschonden.

Begin september werd de Hoeksche Waard nog getraceerd op pleisterende **Roodpootvalken**. Zeker 2 juveniele vogels (maar mogelijk zelfs 3) verbleven van 1 t/m 7 september in de Polder Raepshille. Opmerkelijk was dat ze vaak de lokale torenvalken het jaagwerk lieten opknappen. Als de torenvalken er dan in slaagden om een muis te vangen pikten de roodpootvalken de prooien in.

De cijfers voor 2013:

Van niet alle nesten is precies bekend of ze zijn geslaagd of mislukt. Daardoor is het mogelijk dat er bijvoorbeeld 10 broedpogingen zijn met 5 geslaagde en 2 mislukte pogingen. Van de overige 3 broedpogingen is dus niet (met zekerheid) bekend hoe het is afgelopen.

Oost 2013 (2012 tussen haakjes)	Actieve Territoria	Succesvolle Paren	Mislukt	Aantal Jongen	Gem. Aantal Jongen
Buizerd	45 (51)	24 (34)	17 (15)	40 (55)	1,7 (1,7)
Havik	7 (5)	6 (2)	1 (3)	16 (4)	2,5 (2,0)
Sperwer	8 (5)	4 (5)	2 (0)	11 (17)	2,8 (3,4)
Bruine kiekendief	11 (10)	6 (1)	0 (0)	11 (1)	1,8 (-)
Boomvalk	3 (3)	0 (3)	1 (0)	0 (6)	- (2,0)
Torenvalk	19 (18)	13 (10)	4 (7)	38 (23)	2,9 (2,3)
Slechtvalk	2 (2)	1 (1)	1 (1)	2 (3)	- (-)
Totaal	95 (94)	54 (56)	26 (26)	118 (106)	-

West 2013 (2012 tussen haakjes)	Actieve Territoria	Succesvolle Paren	Mislukt	Aantal Jongen	Gem. Aantal Jongen
Buizerd	19 (31)	8 (21)	8 (6)	10 (25)	1,2 (1,2)
Havik	3 (3)	1 (2)	0 (1)	2 (3)	2,0 (1,5)
Sperwer	5 (3)	3 (2)	0 (1)	10 (3)	3,3 (1,5)
Bruine kiekendief	- (2)	- (2)	- (0)	- (3)	- (1,5)
Boomvalk	- (-)	- (-)	- (-)	- (-)	- (-)
Torenvalk	2 (1)	1 (1)	0 (0)	- (5)	- (-)
Slechtvalk	1 (1)	1 (1)	0 (0)	2 (2)	- (-)
Totaal	30 (42)	14 (29)	12 (8)	24 (44)	-

Hierbij wil ik dit jaar weer de volgende personen **hartelijk bedanken** voor hun hulp (in alfabetische volgorde): Ad Groeneveld, Arie en Leen v/d Linden, Jaap Schelling, Alwin Hut, Dick van Houwelingen, Els Marijs, Frank van Gessele, Henno MacDaniel, Ingrid Verbiest, Jan Beekman, Jan Plaisier, Janus Verkerk, Joost van Wingerden, Karin Boele, Leen de Zeeuw, Mariska v/d Vlucht, Michel Hitzerd, Monique de Vrijer, Remco Zielstra, Ronald in 't Veld, Sander Elzerman, de vogelopvang "Vogelklas Karel Schot" en de terreineigenaren.

Vorkstaartmeeuw trekt over het Oudeland van Strijen

Arie en Leen van der Linden

Zondagmiddag 3 november 2013 bezochten wij, zoals zo vaak, het Oudeland van Strijen. Door het trektellen en de geslaagde zoektocht naar mooie soorten elders in de Delta de dag ervoor was het al weer enkele dagen geleden. Het doel waren vooral de Dwergganzen: of de werkelijke aantallen te vinden waren en/of er eventueel een geringd exemplaar te zien zou zijn. Zoals gebruikelijk reden wij voor onze zoektocht eerst de Molenweg in. Al snel, ongeveer een honderd meter voorbij de rietstrook, zagen wij een meeuw die laag, op ongeveer 4 – 5 meter hoogte over de sloot in onze richting vloog. Niets om je druk over te maken dus, maar dat veranderde rap toen de meeuw kort voor de auto een rondje draaide en zijn vleugeltekening, zelfs zonder kijker, duidelijk zichtbaar werd. Direct werd gestopt en zeer snel uitgestapt om die tekening nog eens goed op ons te laten inwerken. De grijze rug en voorzijde van de vleugel bij de armpennen, de zwarte voorzijde bij de handpennen en de witte driehoek aan de achterzijde van de vleugel kon alleen van een adulte Vorkstaartmeeuw zijn! De geheel witte, lichtgevorkte staart bevestigde dat alleen maar. Maar als je die soort op deze plek ziet moet dat toch even bezinken! Ze worden vrijwel alleen langs de kust waargenomen. Toen wij uitgestapt waren vloog de meeuw een stukje terug richting het westen boven de sloot naast de hoogspanningsmasten en toen wij hem bijna ingehaald hadden keerde hij weer om. Nadat hij langs ons heen gevlogen was is hij in zuid westelijke richting vertrokken. Zoekwerk onzerzijds leverde daarna geen resultaat meer op. Hierna zijn wij toch maar gaan zoeken naar onze eigenlijke doelsoort, de Dwerggans. Wij vonden 23 exemplaren, maar zoals gebruikelijk waren ze lastig te vinden, ze zaten ver van de weg. Van een ring dus geen spoor. Langs de zuid west zijde van de Molenweg werd tevens een Roodhalsgans opgemerkt.

Waterpeilverhoging in het Oude Land van Strijen

Gerard Ouweneel

Onder regie van medewerker Aad Wesdorp is beheerder Staatsbosbeheer al een tijd doende in het Oude Land Oost voorzieningen aan te brengen die dat doel dichterbij brengen. Degene die dus in februari jl. vanaf de Waleweg in het blok Molenweg-Vlaamse Weg-Waleweg verontrust raakte door de aanblik van zich daar bevindende helrode buizen kan gerust zijn: die buizen dienden een goed doel. Het moet komen van een definitieve peilverhoging, welke uiteraard ten goede moet/zal komen van de weidevogels. Trouwens, de effecten van die peilverhoging zijn al goed te zien. Het peil is al hoger dan in andere delen van het Oude Land.

Het Waterschap zal van tijd tot tijd wel moeten controleren of er ‘lekkages’ voorkomen. Aan Wesdorp heeft bij het Waterschap erop aangedrongen die controles niet uit te voeren wanneer er veel ganzen zijn. Complimenten Aad en een pluim op de hoed!

Oproep WhatsApp-groep

Martin Prins

Sinds eind vorig jaar bestaat er een WhatsApp-groep ‘Vogels Hoeksche Waard’. De bedoeling hiervan is om leuke, mooie of zeldzame (vogel)waarnemingen of fenomenen snel vanuit het veld met elkaar te kunnen delen en anderen in staat te stellen om mee te genieten.

Heb je belangstelling, stuur dan via WhatsApp een bericht naar ondergetekende (06-36548659) o.v.v. ‘Vogels Hoeksche Waard’, dan wordt je aan de groep toegevoegd.

Uilen over de grens

Janus Verkerk

Afgelopen februari bezochten wij met een vogelreis onder de paraplu van Stichting Vogelreizen twee heel bijzondere gebieden. Het eerste gedeelte van de reis speelde zich af in het uiterste oosten van India n.l. Assam. Daar liggen een aantal schitterende reservaten waarvan wij Kaziranga en Nameri bezochten. Het tweede deel van de reis verbleven wij op de Andamanen eilanden in de golf van Bengalen. Het zou te ver voeren een droge opsomming te geven van alle vogelsoorten die je op zo'n reis tegenkomt. Met daarnaast vooral in Kaziranga Afrika achtige taferelen met groot wild. Maar misschien is het leuk aangezien er zoveel aan uilen gewerkt wordt in de Hoeksche Waard om eens te kijken wat voor soorten je daar zoal tegenkomt. In Assam ging dat om 3 soorten waarvan we de enorme Bruine visuil (*Bubo zeylonensis*) een keer zagen. Visuilen zijn sowieso unieke dieren omdat ze v.n.l. jagen op vis en dus vaak in de buurt van water te vinden zijn. Meestal hebben ze een vaste roestplaats die vaak bekend zijn bij onze lokale gidsen. Ons exemplaar zat goed verscholen zodat er geen goede foto van te maken was. We moeten het hier dus doen met een plaatje van internet en dat geldt overigens ook voor alle andere afbeeldingen.

Talrijk waren de 2 andere soorten de Asian barred owlet of Koekoeksdwerguil (*Glaucidium cuculoides*) die verwant is aan de Europese Dwerguil en de Spotted owlet of Brahmaanse steenuil (*Athene brama*) nauw verwant aan onze Steenuil. Deze soorten zagen we dagelijks met meerdere exemplaren. Vaak vonden we ze gewoon overdag en helemaal niet verscholen maar gewoon open en bloot op een kale tak. In Nameri verbleven we in een fraai gelegen "tented camp" waar naast heel veel andere vogels regelmatig in de schemer twee soorten uilen zaten te roepen. Een ingelaste avondexcursie met zaklamp bracht uitkomst. Heel fraai in het volle licht van de lamp zagen wij een Zuid-Aziatische valkuil. (*Ninox scutulata*) De luid roepende en algemeen voorkomende Collared scopsowl of Gekraagde dwergooruil (*Otus lettia*) die we altijd veelvuldig zien in India liet zich deze avond in ieder geval niet zien zodat deze als hoorwaarneming kon worden "gelijst".

Maar echt bijzonder werd het op de Andamanen. De vijf soorten uilen die hier voorkomen zijn n.l. allen endemisch en dan wordt het echt spannend. Je bent in zo'n geval heel erg afhankelijk van je lokale vogelgids. Naast de endemische uiltjes hebben de eilanden nog een stuk of 30 endemische vogelsoorten die zonder uitzondering heel hoog op de lijst van ons groepje vogelaars stonden. Zo is er o.a. een nachtzwaluw die alleen op de Andamanen voorkomt en die (het zal de lezer niet verbazen) dan ook Andamanen nachtzwaluw is gedoopt.

De begroeiing van de eilanden is tropisch. Vanuit zee is er vaak direct hoog oprijzend regenwoud en het is juist daar waar de meeste endemen zijn te vinden. Maar vind daar maar eens een uiltje van ruim een decimeter groot in zo'n uitgebreid en rijkelijk van ondergroei voorzien bos. Daar moest voor "gewerkt" worden. Gelukkig was onze lokale gids iemand met een missie. En zo kon het gebeuren dat we iedere avond in de uitgestrekte bossen te vinden waren, uitgerust met recorder, versterker en een sterke zaklamp. En de eerste avond was het al goed prijs. Twee Andamanen nachtzwaluwen vlogen luid roepend om ons heen en op een moment zat er zelf eentje te zingen in het schijnsel van de zaklamp. Toen we terug liepen richtte onze gids plots zijn maglicht vol op een Hume's hawkowl ook wel Hume's boobook genoemd. (*Ninox obscura*) De Nederlandse naam is Humes valkuil, een werkelijk schitterende op een Sperweruil lijkende soort. Onverstoorbaar bleef de vogel zitten en we konden hem uitgebreid bewonderen tot op zo'n vijf meter afstand. Ik vind altijd dat een uil die is gevangen in een sterke bundel licht nog veel mooier wordt, of zou het de zeldzaamheid zijn die me parten speelde. Ons groepje was in ieder geval lyrisch. Applaus viel onze fantastische gids Vikram ten deel.

Avond twee was zorgvuldig ingepland voor een andere soort n.l. de recent afgescheiden Andaman oriental scops owl (*Otus sunia modestus*) Na een half uur geluidnabootsing zat er eentje vlakbij in de struiken. Maar dan zie je hem nog niet. Vikram dook met lamp het struweel in en een minuut of tien later klonk het enthousiast "Got it!". En alleen al het beeld van onze gids in het struweel met een meter voor hem het endemische miniuiltje die luid zat te roepen was er eentje die op het netvlies is geprint. De herrie die wij maakten om ook zo dichtbij te komen deed het vogeltje niet het minst en zo klonk bij terugkeer op het pad opnieuw applaus. Maar daarvoor had Vikram geen tijd. Teruglopend toonde hij ons ten tweede male een Hume's Hawkowl terwijl hij al bezig was met het geluid van weer een nieuwe de Andaman boobok of Andamanen valkuil (*Ninox affinis*) En die reageerde direct. En zo

stonden we vijf minuten, in een halve cirkel opgesteld, op een meter of 4 van deze schitterende soort die onverstoord bleef zitten. Na afloop naast heel veel schouderklopjes wederom applaus, het zal u niet verbazen.

Twee soorten bleven op ons lijstje staan. Avond drie, ander bos, andere soorten. In de schemer waren we te gast bij een lokale familie in de tuin. Ze waren het gewend en zelfs de 4 kleine kindertjes lieten

Andaman hawkowl (Janus Verkerk)

ons (gelukkig) met rust. Hier zou mogelijk de Kerkuil uitvliegen. Die is hier heel donker getint en wordt beschouwd als een ondersoort. Onze Hoekschewaardse Kerkuilringer Adrie van der Heiden had hoog ingezet om deze soort te zien. Maar het wachten en de inspanning met geluid werden niet beloond. Een uurtje later braken we op om op zoek te gaan naar de Andaman scopsowl. (*Otus balli*) de Andamanen dwergooruil. Vol zelfvertrouwen dook onze gids een zijpad in. Hier zaten er altijd een paar, geen probleem. Maar dat viel behoorlijk tegen. Een uur later (we waren het helemaal zat) dropen we af naar de auto's. Geen veer gezien. Tijdens de terugtocht was het heel stil in de auto. Onze gids wilde het nog ergens proberen. Met tegenzin stemden we in. We hadden honger en waren bekap. Vijf minuten dan, OK. En zo kon het gebeuren dat we een minuut later drie Andaman Scopsowls om ons heen hadden. Toen ook deze soort zich vlakbij liet vangen in de bundel licht van de maglight was al het voorgaande weer vergeten en klonk er voor de laatste maal applaus.

Brown Fishowl (Janus Verkerk)

Bijzondere vogelsoorten 2013

Menno Korbijn

Achteraf bekeken was 2013 een prima vogeljaar met volop leuke soorten voor de regio al zal naast de mooie waarnemingen het lang aanhoudende koude weer in het voorjaar iedereen bijgebleven zijn, met eind maart kleumende Grutto's op het ijs en de eerste zingende tjiftjaf pas de 2^e week van april.

De Dwergganzen in het Oudeland waren vanaf de 1^e dag in het nieuwe jaar present tot en met 22 februari met 43 exx. op 08/02 als maximum (AvdL, LvdL).

Op 28 september werden de 1^e weer gezien en 30 stuks op 22/10 was het hoogste aantal voor de periode tot het einde van het jaar. Na de 2^e week van december werden ze niet meer waargenomen in het Oudeland maar werden vanaf die tijd wel gemeld met vergelijkbare aantallen bij Camperduin, de andere favoriete plek in Nederland voor deze in aantal afnemende soort (60exx. minder dan twee jaar geleden).

Krooneenden werden opgemerkt op Tiengemeten en de OBG, allebei mannetjes en mogelijk dezelfde vogel.

Een fraaie groep van 5 Zwarte Zee-eenden werd op 16/04 ontdekt tijdens een boottelling (GVr) en bleven minimaal een week aanwezig op het Hollands Diep t.h.v. de Oosters Bekade Gorzen. Een IJseend met een opmerkelijke voorkeur voor het binnenland werd voor het eerst gezien op Tiengemeten (26/10 waarneming.nl). Vanaf 24/11 t/m 26/12 werd de vogel gezien in de APL (RCO), tussendoor zat de vogel in een vergelijkbaar gebied op Flakkee.

Kwakken werden in 2013 alleen in de Haven van Strijensas gevonden (18/08 JVe).

Een Ralreiger werd op 13/06 ontdekt op Tiengemeten (KVV) en het duurde tot de 25/06 voordat dit mooie reigertje zich aan meer mensen liet zien, na deze datum kon de vogel niet meer worden teruggevonden.

Een Koereiger werd 1 maal gezien op 29/05 in het Oudeland. (LDr)

Zeearenden werden zoals gebruikelijk de laatste jaren gezien langs de hele zuidrand tussen Strijensas en de Korendijkse Slikken, met alleen in de periode juni/juli nauwelijks waarnemingen. Waarbij opvalt dat er nogal wat duo-waarnemingen bij zijn en zoals de laatste jaren gebruikelijk vaak ook volwassen vogels.

Rode Wouwen werden in vergelijking met 2012 (toen in totaal 3 waarnemingen) veel vaker gezien met alleen in het voorjaar al 9 meldingen, en in het najaar kwamen er daar nog eens 4 bij. Zwarte Wouwen werden 4 keer gemeld: de eerste op 24/04 en de laatste op 08/06 (waarn.nl).

Een Steppekiekendief werd op 12/09 voor het eerst gezien door Leo Linnartz op Tiengemeten en deze onvolwassen vogel bleef lang hangen gezien de laatste waarneming op 23 oktober.

Ruigpootbuiszeters waren weer ouderwets zeldzaam met alleen in de 1^e maanden van het jaar een paar waarnemingen vanaf of rondom Tiengemeten en op 6 april werd er nog een verzwakt exemplaar gevonden bij de Schuringse Haven die helaas nog dezelfde dag doodging bij de Vogelklas Karel Schot.

Erg verassend was de vondst van Roodpootvalken in Polder Raepshille op 01 september door Bert Batenburg die bij het verlaten van de Trektelpost ineens deze mooie soort in de kijker kreeg.

Het leuke aan dit verhaal is dat Bert die ochtend op de telpost nog even extra in het vogelboek had gekeken bij de Roodpootvalk omdat er op dat moment in het hele land al meer gezien werden dan gebruikelijk en je weet maar nooit.

Waren er eerst 2 exx. aanwezig, later in de week (05/09) werden er zelfs drie tegelijk gezien en het daarop volgende weekend was het druk met vogelaars in Raepshille die allemaal kwamen genieten van deze mooie roofvogels die voor het laatst op 9 september gezien werden.

Op 10 augustus werd een porseleinhoen ontdekt (DvH) in de Buttervlietpolder die mooi te zien was vaak in het gezelschap van een aantal waterrallen en bleef daar ruim twee weken aanwezig.

Ook dit jaar stond er begin maart met de doortrekkie van Kraanvogels oostenwind en het wachten was op overtrekkende groepen wat ook gebeurde (43exx. op 4 maart en 2 groepen van ruim 20exx. op 5 maart) via waarneming.nl.

Vanaf 12 maart wordt er ook een groepje van 3 Kraanvogels aan de grond gezien in de Hoogezandse Polder. Na 21 maart blijft er nog 1 vogel van over die voor het laatst gezien is op 17 april. De samenstelling van deze groep doet wel een beetje denken aan het groepje van 3 dat vorig jaar overzomerde bij de Dintelse Gorzen.

Steltkluten waren in vergelijking met voorgaande jaren een stuk schaarser en waren bijna alleen maar op Tiengemeten te zien. Tussen 25/04 en 25/06 waren er hier tot max. 4 exx. te vinden. De enige Steltkluut buiten Tiengemeten werd op 26/04 gezien in het Oudeland (DvH).

In de goede steltlopergebieden als OBG, APL en Tiengemeten werden regelmatig interessante regio'soorten als Krombekstrandloper, Temmincks Strandloper, Steenloper, Rosse Grutto en Drieteenstrandloper gezien. Van deze laatste werd zelfs een groep van 33 stuks aangetroffen op 26 mei. Nog geen tien jaar geleden voor de aanleg van dit soort gebieden waren deze soorten in de Hoekse Waard op zijn zachts gezegd altijd lastig.

Maar de klapper op steltlopergebied was natuurlijk de Poelruiter in de OBG ontdekt door Arie en Leen op 02/05 en de dag daarna ook nog aanwezig.

Steenloper in zomerkleed (Gert Huijzers)

Een Kleine Jager vloog op 25/08 over de telpost (MKo) .

Een plek in de Hoekse Waard waar regelmatig grote Meeuwen te vinden zijn zou welkom zijn om eens goed Pontische Meeuwen te leren herkennen. Toch een soort die voor je gevoel vaker te zien zou moeten zijn als nu. Dit jaar slechts 1 waarneming in de haven van s'Gravendeel (27/02 JBr).

Ongetwijfeld bijzonderder en ook minder determinatieproblemen zijn er als er ineens een adulte Vorkstaartmeeuw overkomt, dit overkwam Arie en Leen in het Oudeland van Strijen op 3 november die hier een fraaie nieuwe Hoekse Waard soort konden bijschrijven.

Dwergsterns waren ook weer aanwezig op de bekende plekken (OBG en Tiengemeten) al waren de aantallen aanmerkelijk lager dan in 2012.

Reuzensterns werden alleen in het voorjaar gezien en ook in het zelfde gebied, op zowel 15/04 als op 09/05 werd een solo Reuzenster opgemerkt in de APL. (waarneming.nl)

Zomertortels werden in 2013 drie keer ingevoerd op waarneming.nl, waarvan er toch nog 1 melding bijzit die zou kunnen wijzen op een broedgeval.

Velduilen blijven schaars met in 2013 ook maar drie waarnemingen (17/01 Leenherenpolder EVI, 09/05 Tiengemeten (waarn.nl), en 30/05 Polder Oud Piershil (HBe/MBe).

Ijsvogels blijven na een serie koude winters op rij toch standhouden en na het broedseizoen steeg het aantal waarnemingen behoorlijk, meer dan 75% van de in totaal 161 ingevoerde

Ijsvogelwaarnemingen in 2013 is afkomstig na 1 juni.

Een Bijeneter vloog over de Korendijkse Slikken op 2 juni (PGr), altijd mooi natuurlijk.

Heel verrassend was dat er na een aantal jaar afwezigheid ineens weer een Kleine Bonte Specht op de Esseplaat aanwezig was (waarn.nl). Daarnaast werd er nog een Kleine Bonte gezien op de Staart (04/09 ELi).

Draaihalzen werden weer gevonden in Groot Koninkrijk (20/04 AvdL, LvdL) en was de dag daarna ook nog aanwezig. Ook in Polder Raepshille werd 2 keer een Draaihals gezien op 28/04 (BBa, MKo) en 08/09 (MKo).

Voor het eerst sinds 2008 werden er weer Grote Piepers gemeld o.a. vanaf Tiengemeten (14/04 en 22/09 waarn.nl) en twee keer vanaf de telpost (19/10 en 01/11 div. waarnemers)

Allemaal wat minder zeldzaam maar toch altijd mooi om te zien zijn doortrekkende Paapjes die vooral in de periode begin september eigenlijk overal in de Hoekse Waard opdoken.

Beflijsters werden met name in april waargenomen waarbij polder Groot Koninkrijk en Raepshille hofleverancier waren.

Na de 1^e waarneming in 2005 zijn Cetti's zangers eigenlijk verrassend snel een constante factor geworden en waren in het afgelopen jaar eigenlijk niet te missen bij een voorjaarsbezoek aan het Groot Koninkrijk of voor de BMP-ers op de Korendijkse Slikken.

Naast genoemde gebieden zijn er nog volop andere plekken waar Cetti's zangers hun zang laten horen.

Een mooie vondst en voor heel veel mensen een nieuwe Hoekse Waard soort was een Grote Karekiet in Polder Nieuw Bonaventura op 20 mei (HWe) die in elk geval t/m 1 juni aanwezig was.

Het zien van een Bonte Vliegenvanger blijft een buitenkansje met in 2013 twee waarnemingen: 11/05 Esseplaat (JVe) en 17/08 Groote Gat (GHu).

Baardmannetjes werden weer wat vaker gezien dan in het voorgaande jaar met de meeste trefkans voor deze soort als vanouds in het Groot Koninkrijk, Korendijkse Slikken en op Tiengemeten.

Sinds de Klapekster van de Korendijkse Slikken verstek laat gaan, is deze mooie doortrekker/overwintenaar behoorlijk zeldzaam met in heel 2013 maar 1 waarneming op Tiengemeten (21/10 waarn.nl)

Het Veerbos, De Esseplaat, Hogezaandse Gorzen en het Populierenbos achter Nieuwendijk waren in 2013 de enige plekken waar mondjesmaat Wielewalen werden vastgesteld.

In totaal 10 waarnemingen en bij bezoek aan deze gebieden heb je echt nog geen Wielewaal garantie. Europese Kanarie werd behalve op de telpost (30/10) ook overtrekkend gehoord bij Nieuw Beijerland (07/10 MPr)

Opvallend was weer het verschijnen van Appelvinken vanaf half mei op de Esseplaat, een patroon wat nu al een aantal jaar te zien is. Zijn het broedvogels uit de Hoekse Waard zelf of komen ze van verder weg? Tot nu toe zijn er nog nauwelijks zingende Appelvinken vastgesteld in de Hoekse Waard maar ze zijn natuurlijk ook weer behoorlijk stiekem en snel te missen. Wellicht komen we er ooit achter.

Goudvinken werden mooi gezien op 11/02 bij het bos van de Borrekeen. (KvL)

Vanaf deze plek wil ik iedereen bedanken voor het doorgeven van waarnemingen.

Bezwaarschrift tegen gebruik Steenarend gehonoreerd

Gerard Ouweneel

In juni 2013 verleende de Omgevingsdienst Haaglanden (verder ODH) voor een periode van twee jaar een ontheffing ex. artikel 67 en 68 van de Flora- en faunawet (verder Ffw.) voor het opzettelijk doden dan wel verontrusten van een aantal met name genoemde ganzensoorten met gebruikmaking van een Steenarend. Dit besluit gold voor IJsselmonde, Voorne & Putten, de Hoeksche Waard en Goeree-Overflakkee. De aanvrager was een in het voornoemde gebied woonachtige valkenier.

De binnen dit gebied actief zijnde vogelwerkgroepen slikten de verleende ontheffing niet. Immers, genoegzaam is bekend hoezeer de huidige Ffw ruimte laat voor o.a. ergerniswekkend gesol met roofvogels. Het gebruik van een Steenarend om ganzen te lijf te gaan zou een verdere afkalving betekenen inzake hun bescherming, mede in de hand gewerkt door het verdwijnen van de onderlinge grenscontroles met Oost-Europa.

Met een prijzenswaardige snelheid stemden de Vogelwerkgroepen Ridderkerk/Barendrecht, Goeree-Overflakkee en van het Hoekschewaards Landschap alsmede de Vogelwerkgroep KNNV Voorne & Putten met elkaar af en kwamen de machtigingen en statuten beschikbaar opdat een gezamenlijk bezwaarschrift in zee kon. Het netwerk van de Sovonatlas-regiocoördinator Sander Elzerman bewees daarbij prima diensten. Schrijver kreeg de taak toebedacht het bezwaarschrift in elkaar te timmeren. Let wel, het bewuste bezwaarschrift spitste zich exclusief toe op het gebruik van een Steenarend, dus niet op het verjagen c.q. doden van de gedomesticeerde Grauwe Gans, de Nijlgans, de Grauwe Gans, de Canadese Gans, de Indische Gans, de Kolgans en de Brandgans, de soorten die de OH met name in de verleende ontheffing opsomt. Over dat item wordt binnen de ledenkringen van de vogelwerkgroepen verschillend geoordeeld.

De Faunabescherming en de Partij voor de Dieren dienden ook bezwaarschriften in. ‘Ons’ bezwaarschrift behelsde tien punten met o.a. de constatering dat de verleende ontheffing in strijd is met de Europese Vogelrichtlijn, dat niet onderzocht was waar de bewuste Steenarend vandaan kwam en dat zich in het operatiegebied vaak gemengde ganzengroepen ophouden, waarin ook andere soorten dan waarop de arendacties zich zouden richten. Het bezwaarschrift circuleerde in concept langs de voorzitters van de betrokken vogelwerkgroepen die groen licht gaven.

Nadat het stuk ‘voor ontvankelijk’ werd bevonden, vond er op 17 september 2013 in het Provinciehuis in Den Haag een z.g. premediation-gesprek plaats, waarbij namens de vogelwerkgroepen Sander Elzerman en schrijver aanwezig waren. Voorts functionarissen van de ODH, de Partij van de Dieren, Faunabescherming, de bezwarencommissie van Gedeputeerde Staten (hierna UC) en ook de eigenaar van de Steenarend, valkenier en aanvrager. De aanwezigen kregen gelegenheid de ingenomen standpunten toe te lichten en in te gaan op vragen van de bezwarencommissie. De valkenier weigerde te voldoen aan schrijvers verzoek te melden waar hij zijn Steenarend vandaan had. De uiteenzetting van de ODH inzake de overwegingen ontheffing te verlenen stemde geenszins tot tevredenheid zodat het niet tot een vergelijk kwam en de bezwaarschriften niet werden ingetrokken.

De zitting had plaats op 3 oktober in het Provinciehuis in Den Haag. Tijdens de zitting spitste de discussie zich o.a. toe op het feit of de Steenarend wettelijk al dan niet als jachtvogel kan worden beschouwd. De ODH vond van wel, maar schrijver niet, zich daarbij beroepend op art. 50 Ffw, waarin alleen Havik en Slechtvalk als zodanig worden genoemd. Voorts kwam bovenwater dat bij het beoordelen van de ontheffingsaanvraag de ODH niet heeft gekeken naar de papieren van de aanvrager en de herkomst van de Steenarend, omdat men de mening is toegedaan dat die taak is voorbehouden aan ambtenaren van EZ, het departement waaronder tegenwoordig natuurbeheer valt.

Met nog een aantal andere in de bezwaarschriften en tijdens de mondelinge behandelingen naar voren gebrachte argumenten was de conclusie van de bezwarencommissie dat de Provincie niet bevoegd was tot het verlenen van ontheffing om met behulp van een Steenarend door ganzen veroorzaakte schade te bestrijden.

De hierboven vermelde procedure laat zien dat, nu steeds meer natuurbeschermingszaken worden gedelegeerd naar provinciale autoriteiten, de noodzaak toeneemt dat o.a. de in de provincies gevestigde individuele vogelbeschermingsclubs elkaar kennen en tot een samenwerkingsverband komen.

Mocht iemand belangstelling hebben voor het complete dossier waarin opgenomen de overwegingen en besluitvorming van de provincie zend mij dan een mailtje.

De Delta-excursie van 2014

Marianne van der Waal

Op zaterdag 4 januari 2014 vond voor de 40ste keer de Delta-excursie plaats. Er kan dus met recht gesproken worden van een mooie traditie. Met een heerlijk zonnetje en bepaald onwinterse temperaturen vertrokken er 22 vogelliefhebbers richting Delta.

Een mooie route langs de zuidrand van Goeree-Overflakkee was voor velen onbekend terrein. Met af en toe een kleine wandeling kwamen we op bijzondere uitkijpunten met niet heel veel, maar wel bijzondere waarnemingen, zoals de tropische verrassing van een groep Flamingo's bij Battenoord.

Na een warme hap in het Wapen van Stellendam ging het richting Brouwersdam.

Daar zorgde een Zwarte Zeekoet bij de wat minder geroutineerde vogelaars voor verwarring aangezien deze vooral wit was.

De gebroeders Benard fungeerden als kwartiermakers en meldden steeds wat er bij een volgende stop te verwachten was. En dat was heel wat. En wie verwacht er nou een Zwarte Roodstaart in de winter! Wat te denken van een aantal mooie IJsenden en groepen van tientallen Roodkeelduikers!

Aan het eind van de dag zorgden groepen van duizenden Goudplevieren voor een overweldigend schouwspel, een schitterende afsluiting van de dag. Ze vormden levende goudkleurige eilanden in het water en vlogen dan plotseling in gigantische groepen op, waarbij ze prachtige wolkenpatronen aan de hemel maakten.

Voor we er erg in hadden was het tegen vijven en tijd om naar huis te gaan.

Een traditie om in ere te houden.!

Deel van de excursie-groep bij het Krammer Volkerak (Han Benard)

Roofvogeltelling Hoeksche Waard winter 2014

Janus Verkerk

Tja, en dan is het alweer de dertigste maal dat deze telling wordt uitgevoerd. Een geweldige prestatie van de tellers en aan het enthousiasme komt kennelijk geen eind want een atlasblok voor roofvogels, dat geef je niet zomaar op. Een teller gaf zelf aan dit “de leukste telling van het jaar” te vinden. Leuk ook om te vermelden is dat, gestimuleerd door ons initiatief, ook in Voorne Putten op eenzelfde manier de winterroofvogels in beeld worden gebracht. Ter vergelijking zijn de resultaten van Voorne Putten, waar de telling uitgevoerd wordt door leden van de onder de KNNV vallende vogelwerkgroep, toegevoegd. Een vergelijking van dichtheden gaat helaas, hoe verleidelijk ook, toch gedeeltelijk mank. In Voorne Putten worden de zware industrieterreinen van Voorne/ Rozenburg en de Maasvlakte meegeteld. Voorts is een groot deel van het telgebied duin en niet vergelijkbaar met het polderlandschap van de Hoeksche Waard. Toch zijn in de uitkomsten wel degelijk parallellen te trekken. Zo is de opmars van de Havik na 2005 ook in Voorne Putten goed waarneembaar en zijn de aantallen Slechtvalken ook zeker toegenomen in de onderzoekjaren. Blauwe kiekens werden er ook schaarser en het overwinteren van Bruine kiekens blijft uitzonderlijk en voorbehouden aan zachte winters. Ook daar zijn Smelleken en Ruigpootbuizerd uiterst schaarse soorten. Zeearenden scoren in de Hoeksche Waard en Tiengemeten natuurlijk beter. Hier lijkt een telling zonder Zeearend de laatste jaren haast onmogelijk.

Soort	27-12-1997	7-2-1998	6-2-1999	5-2-2000	6-1-2001	5-1-2002	4-1-2003	3-1-2004	8-1-2005	7-1-2006	6-1-2007	5-1-2008	10-1-2009	9-1-2010	8-1-2011	7-1-2012	5-1-2013
Rode wouw	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-
Blauwe kiekendief	8	7	6	5	9	6	8	9	4	7	-	4	9	15	17	15	6
Bruine kiekendief	1	-	4	3	4	5	-	-	4	2	-	2	1	1	1	1	-
Sperwer	19	9	12	20	19	27	13	10	9	22	9	26	16	11	13	9	10
Havik	-	1	1	2	1	3	4	1	3	6	3	8	10	5	4	13	13
Buizerd	196	140	111	176	128	187	212	205	107	221	169	168	217	127	205	177	234
Ruigpootbuizerd	2	2	-	1	3	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Zeearend	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Torenvalk	49	42	27	49	67	48	36	40	48	63	44	55	36	29	39	43	39
Slechtvalk	4	2	1	3	3	3	3	3	2	4	11	1	2	4	9	6	7
Smelleken	2	1	-	3	-	2	1	1	3	7	3	3	2	1	1	-	1
Gienvalk	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bastaardarend	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gier x Sakenvalk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
totaal aantal	281	204	163	262	234	283	278	269	180	333	239	267	295	193	290	264	310

Soort	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13
Rode wouw	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Blauwe kiekendief	16	8	10	15	7	11	10	7	10	7	2	5	9	11	8	7	7
Bruine kiekendief	3	1	2	2	1	1	2	-	2	1	2	2	1	-	2	1	1
Sperwer	14	13	15	13	16	13	22	21	22	19	21	15	16	12	14	14	15
Havik	3	1	4	1	4	5	5	7	7	6	4	5	12	9	9	8	5
Buizerd	180	236	209	234	218	270	331	281	280	311	207	285	362	258	349	388	331
Ruigpootbuizerd	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1	-
Zeearend	1	-	1	-	1	2	2	-	-	2	-	-	-	1	1	2	2
Torenvalk	43	76	95	82	115	63	112	74	140	77	78	96	74	43	50	92	42
Slechtvalk	2	3	2	4	1	3	5	8	7	11	4	4	6	4	11	8	8
Smelleken	2	4	-	2	1	1	4	6	4	1	1	-	2	1	1	2	6
Grote valk spec.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
totaal aantal	265	342	338	353	364	371	493	404	473	436	319	412	482	339	446	524	417

Vergelijking Voorne Putten en de Hoeksche Waard

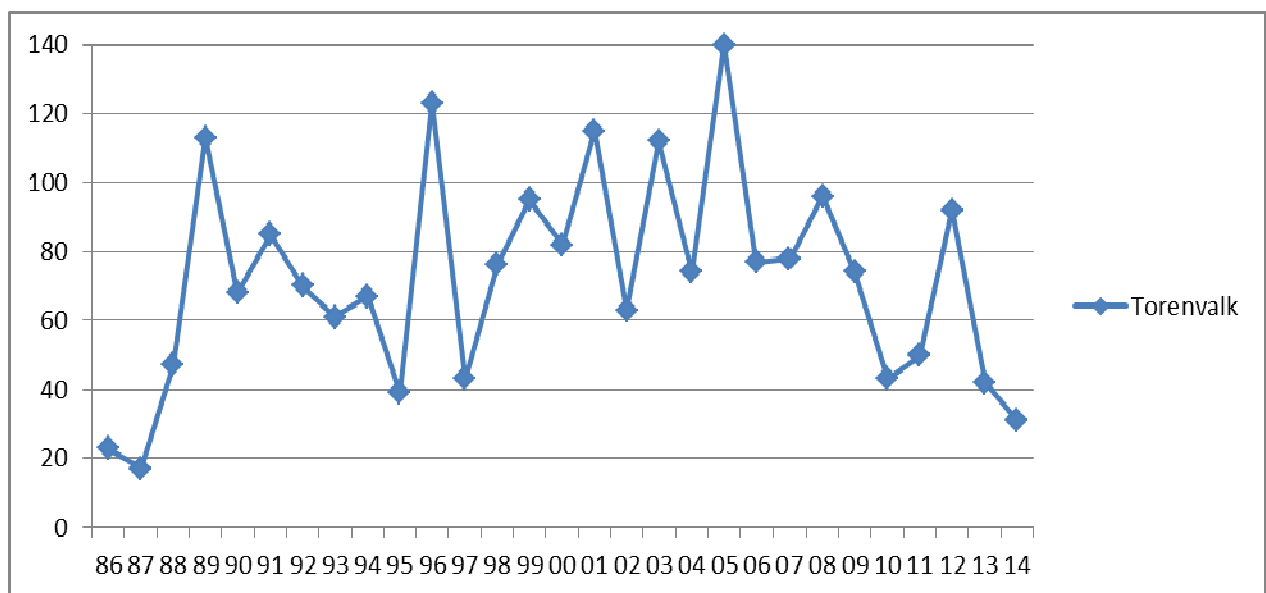
Maar goed, terug naar de telling van 2014. Over het winterbeeld valt veel te zeggen. Er was geen winter. Zelf hoefde ik in de gehele periode vanaf november tot eind februari slechts een keer de auto te krabben. Dat is uniek. Het was een van de zachtste winters uit de geschiedenis.

Helaas waren de telomstandigheden in het begin van de telperiode, dit jaar vastgesteld van 11 t/m 19 januari, verre van optimaal. Het zicht was slecht, het waaide soms hard en er was zelfs regen en mist in de telweek. Sommige tellers besloten zelfs hun telling af te breken en voort te zetten onder gunstiger weeromstandigheden. Dit zal de uitkomsten zeker niet te goede zijn gekomen.

“Overall” gaf de uitkomst van de totale telling een lagere score aan roofvogels dan te doen gebruikelijk de laatste winters. Vooral de Torenvalk bleef ver achter. Slechts 31 exemplaren werden opgemerkt en we moeten terug naar de beginperiode van de roofvogeltelling voor dit soort lage aantallen. Kanttekening: toen was de stand zo laag vanwege de pesticiden crisis. Hier werd altijd de mening overeind gehouden dat Torenvalken onze omgeving ontvluchten wanneer er sneeuw valt en muizen moeilijker bereikbaar worden. Welnu, er was geen sneeuw en ijs en toch hadden we een van de laagste uitkomsten ooit. Interessant zal worden of dit in het broedbestand het komende jaar ook merkbaar zal zijn...

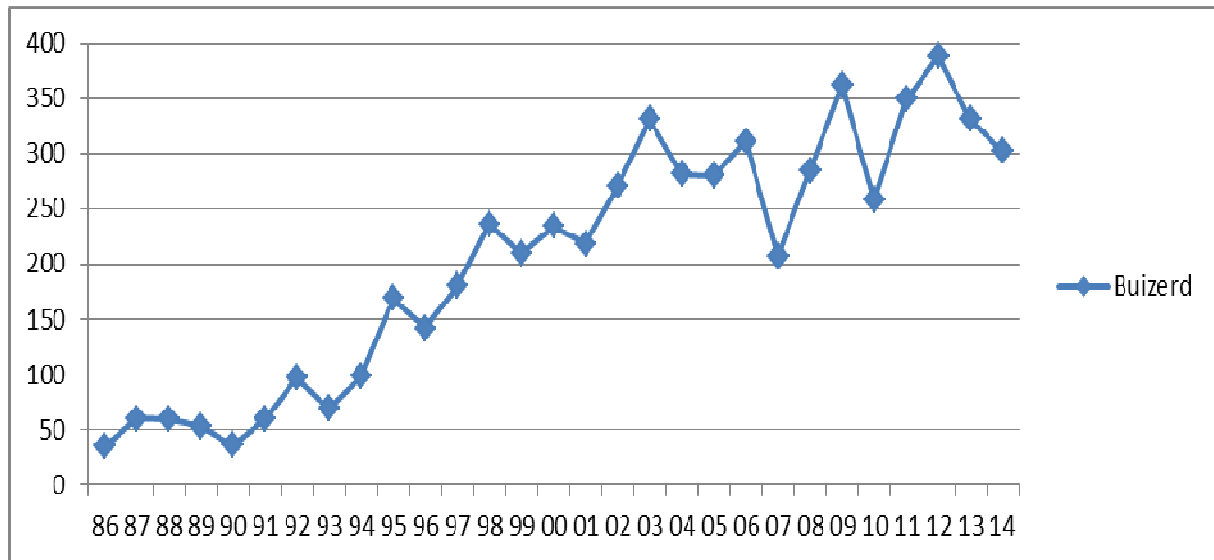

Torenvalk (Martin Mollet)

Grafiek 1: Sterke schommelingen zijn bij de Torenvalk niet vreemd, maar de laatste jaren lijkt een neerwaartse trend te zijn ingezet.

Maar ook Buizerds waren er wel wat minder dan we gewend zijn. Of waren we misschien de laatste jaren wat verwend. Bekijken we het gemiddeld aantal Buizerds over de laatste 10 jaren dan is dat 305 voor de gehele Hoeksche Waard. Nu dus 302 getelde exemplaren. En dat lijkt dan weer goed op schema. Een opvallende waarneming was er eind augustus toen op slechts een enkele akker (van 98 ha.) in de Ambachtsheerlijkheid maar liefst 55 foeragerende Buizerds werden geteld. Nu telden we in datzelfde gebied 20 stuks op 2375 ha. Nogal een verschil.

Grafiek 2: De langjarige trend van de Buizerd is nog duidelijk positief.

Zeearenden zijn niet meer weg te denken uit een wintertelling in de Hoeksche Waard en Tiengemetten. Dit keer werd een exemplaar gemeld uit het Oudeland van Strijen en van de Ambachtsheerlijkheid. Maar ook op de Korendijkse slikken en Tiengemetten waren regelmatig Zeearenden te vinden. De vogels pendelen heen en weer vanuit de (Dordtse) biesbosch en de Ventjager- en Hellegatsplaten. Steeds meer zijn dit adulte vogels. De kans op een broedsel in de Hoeksche Waard lijkt vooralsnog klein maar ze komen wel steeds dichterbij, getuige het vaste paar dat al maanden in de Dordtse Biesbosch verblijft.

Interessant om te vermelden is zeker het overwinteren van een aantal Bruine kiekendieven op Tiengemetten. Het getelde aantal van 4 exemplaren is wel het minimum. Ook zijn hier nog overwinterende Blauwe kiekens (4) te vinden. Net als op de Korendijkse slikken (3). Elders wordt deze soort toch wel bijzonder schaars. Buiten de 2 genoemde gebieden werd er slechts nog eentje opgemerkt.

Slechtvalk, Sperwer en Havik geven een uitslag zoals verwacht. Slechts één telploeg had dit jaar het geluk een Smelleken te zien. Een buitenkansje.

Het overzicht van de wintertellingen van roofvogels in de Hoeksche Waard vanaf de jaren '80 tot en met 2014 vindt u in Bijlage B tabel 1. In tabel 2 de resultaten per geteld atlasblok.

Gehoortest

Gerard Ouweneel

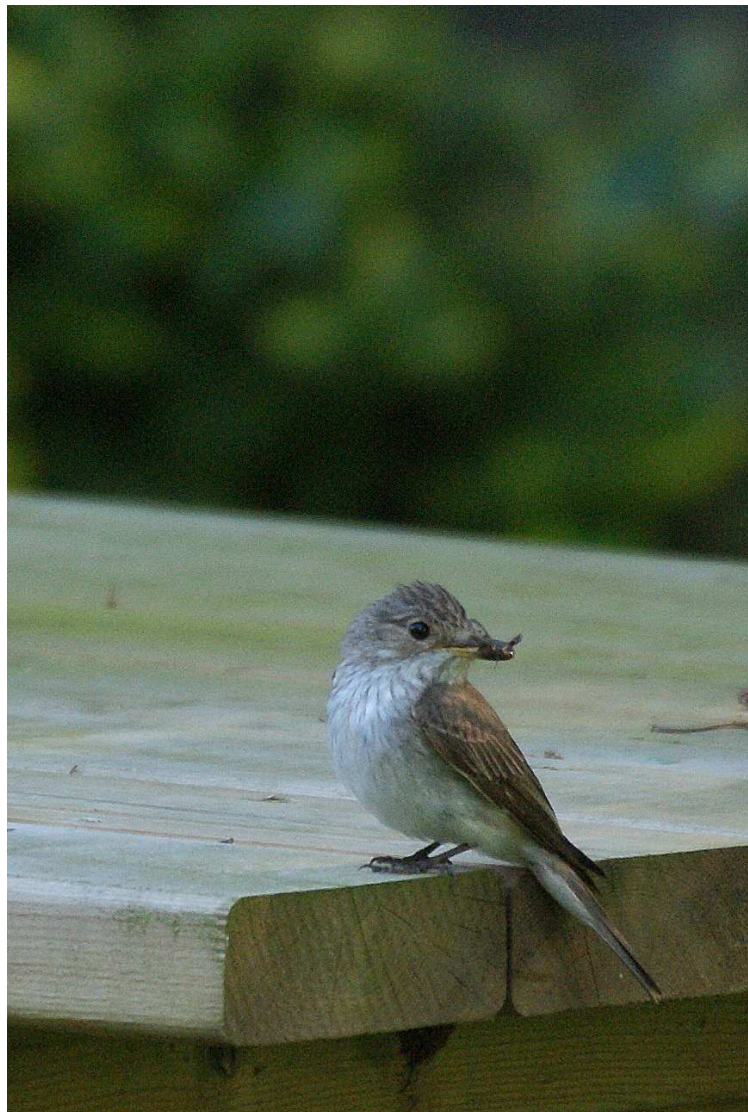
In woord en geschrift benadrukt SOVON Vogelonderzoek Nederland regelmatig haar zorg over de vergrijzing van het vrijwilligerskorps. Hoewel we die zorgen al een paar jaar horen, houdt SOVON desondanks de projecten overeind en zijn de dames en heren van het Natuurplaza aan een nieuwe Atlas begonnen. Neen, dat vrijwilligerskorps is nog lang niet uitgestorven, zodat zich het idee opdringt dat andere zorgen (mede) een rol spelen. Ik opper er eentje.

Degene die er zich toe kan zetten deze schrijfsels te lezen, zal autobiografische elementen aantreffen. Omdat ik hecht aan privacy en dus emoties afgeschermd wil houden, probeer ik vaag te blijven over eigen psychische en fysieke reilen en zeilen. Zelden met succes, vrees ik. Daarom waren er een poos twijfels om het navolgende aan te snijden.

Het begon een jaar of twintig geleden, diep in Siberië. Aan de rand van zo'n enorm woud waarop men daar patent heeft, stond ons groepje vogelaars samengeklonterd bij een roepende Bladkoning. Allen genoten. Allen, behalve ik, want ik vermocht het schepseltje niet te horen. Omstreeks dezelfde tijd ging onze vogelwerkgroep een weekeinde naar Limburg, waar bereidwillige collega's ons langs de lokale ornithologische (en andere) delicatessen gidsten. Dus ook de Vuurgoudhaantjes kwamen aan de beurt. Die werkten mee door hun zang ten beste te geven. Weer genotterende vogelaars. Zonder mij, want ik ving die zang ook niet op. Dat was slikken. Nu kwam na een poosje ik in beide gevallen wel weer langszij met een pasje dichterbij, handen achter de oorschelpen en vooral door betoond geduld van medevogelaars. Maar wel

besepte ik dat het familiespook van teruglopend gehoor bezig was toe te slaan... de doorgegeven genen waren aan het werk. Nu bevatten die familiegenen ook een bovenmodaal gezichtsvermogen, zodat ik voorlopig wat afgronden kon bedekken, maar allengs raakte bij vogelvrienden toch wel bekend dat ze voor soorten met een zachte en tere zangvoordracht niet bij moesten zijn.

De bijstelling van het zelfbeeld kostte moeite. Wat later volgde de erkenning dat Grauwe Vliegenvangers, Sprinkhaanzangers en andere fluisterzangers me zouden kunnen ontgaan. Toen ik een paar jaar terug mijn 'local patch' weer inventariseerde, vroeg ik daarom Menno Korbijn een ronde mee te lopen. Menno hoort zelfs de roep van een op de planeet Pluto verblijvende Bladkoning en wat hij op onze trektelpost aan geluiden opvangt, grenst aan het bovennatuurlijke. Welnu, na zijn deelname verdubbelde het aantal territoria van Grauwe Vliegenvangers en kwam ook die ene Sprinkhaanzanger eruit.

Grauwe Vliegenvanger (Theo Leijdens)

Om atlastechnisch niet buiten de boot te vallen, vroeg ik de voorbije zomer opnieuw Menno en Hans Westerlaken een ronde in mijn atlasblokken mee te gaan. Dat gebeurde op 19 juni 's avonds. Toegegeven, niet de ideale datum en tijd voor vogelzang. Het was toch een mieters fijne avond, die echter geen nieuwe Grauwe Vliegenvangers en Sprinkhaanzanger opleverde. Ook geen Wielewaal die, na een paar jaar te zijn weggeweest, zomer 2012 weer present was. Tegenstrijdige gevoelens waren mijn deel. Enerzijds de voldoening gehoortechnisch nog niet geheel afgeschreven te zijn, maar anderzijds een ontgoocheling dat mijn atlasblokken voor een paar soorten tekortschoten. Maar goed, over voorjaar en zomer 2013 zal nog lang worden nagekaart en gelukkig komen er nog meer atlaszomers.

Ten overstaan van een melkweg aan ganzen, eenden en steltlopers waaronder alweer de eerste Bosruiters en een drom Grutto's zonder juvenielen, evalueerden wij gedrieën de ervaringen van die avond op het bankje bij de Oosterse Bekade Gorzen. Hans stelde ervan overtuigd te zijn dat velen de zang van Grauwe Vliegenvanger en andere soorten sowieso missen. Zijn statement leidde op dat bankje tot een discussie, onder andere over de trefkans van een Snor of Sprinkhaanzanger tegenover een Cetti's die zich eerder die avond wel had laten horen. Dat was geen kunst want van diens orgastische vocale explosie daverde de ruigte waarlangs we struinden. Bij die discussie kwam een tweede reden voor de SOVON-zorgen naar voren. Bestaat niet de kans nu velen van het vergrijzende tellerskorps gehoorverlies te duchten hebben, dat SOVON over een paar jaar bij de definitieve vaststelling van de aantallen voor de Atlas, voor de 'fluistersoorten' een factor moet inbouwen om de gerapporteerde aantallen dichter tot de realiteit te brengen, een soort opwaarderingsfactor voor gehoorgestoorden? Het hield ons die avond op het bewuste bankje bezig.

Daarin waren we niet de enigen. Al in 2012 kwam de Brit Richard Porter – zeker niet de eerste de beste – in *British Birds* met de bekentenis dat wanneer hij een halve eeuw geleden in Surrey door zijn 'local patch' een traject liep, er toen langs dezelfde route heel wat meer Fitissen waren te horen dan thans. Onder het hoofdje 'Hearing tests for bird survey workers' vroeg Richard zich af 'with and ageing BTO membership and therefore, presumably, an ageing workforce, how does this affect our survey results?' In zijn traditionele en altijd behartigenswaardige openingswoord in *Ardea* sneed onlangs ook Rob Bijlsma de kwestie aan. Rob deed – van hem verbaast dat niet – een radicale oplossing aan de hand: laat junioren de veldtellingen uitvoeren, zodat de kwarteldoof wordende senioren zich kunnen bezighouden met hoogstnodig onderzoek naar het voedsel van vogels. Dat kan altijd en overal. Het vereist wel een telescoop maar geen bladkoningscherp gehoor. Zelfs vanachter de pui met alle pillen bij de hand en stevig ingebakerd is dat soort onderzoek mogelijk, schrijft Rob. Hoe vast te stellen voor welke vrijwilliger de auditieve klok luidt? Op die vraag meenden wij die avond op ons bankje het antwoord te hebben gevonden: op haar jaarlijkse toogdag eind-november installeert SOVON een geluidsdichte cabine waarin senioren boven zekere leeftijd (ik pas ervoor een suggestie te doen vanaf welke) een vogelzang-gehoortest kunnen c.q. moeten afleggen. Een met zorg geselecteerd team dames en heren SOVON-medewerkers beoordeelt de resultaten. Als iemand die niet alleen graag vogels bespiedt maar soms ook vogelaars, zou ik alsdan wel een poosje in de buurt van die SOVON-gehoortestbiechtstoel rondhangen. Na de bekentenissen in dit verhaal moet ik mij er dan natuurlijk wel op prepareren het dringende verzoek te krijgen achter de queue vrijwilligers aan te sluiten.

Overwinterende Purperreiger

Bart Huijzers

Op 7 december 2013 werden wij, Gert en Bart Huijzers, door Leo van den Berg geattendeerd op de aanwezigheid van een Purperreiger op de Korendijkse Slikken. Nog geen uur later werd de waarneming bevestigd, want tijdens de uitvoering van een telling van een kilometerhok voor de SOVON Vogelatlas, vloog de vogel uit de rietrand van “de Pit” (voor de insiders: het water achter het witte huisje). Het betrof een juveniele vogel, welke op grond van zijn verenkleed niet in goede conditie leek. Het idee werd zelfs gewekt dat de vogel de winter mogelijk niet zou overleven. Gelukkig bewees de Puperreiger het tegendeel. Sterker nog, de vogel kreeg een steeds betere uitstraling en leek in het gebied aan te sterken.

Gedurende de uitvoering van diverse tellingen en bezoeken door diverse personen aan het gebied werd de vogel de gehele winter waargenomen. De vogel bleek zelfs in een dermate conditie dat hij regelmatig tussen de Korendijkse Slikken en de Beninger Slikken pendelde, gelegen aan de overzijde van het Spui. Het verblijf in de gebieden wordt mooi weergegeven in de waarnemingskaarten van [Waarneming.nl \(Nederland\)](#) en [HWL.Waarneming.nl \(plotkaart\)](#) (door op de hyperlink te klikken worden kaarten zichtbaar).

In Nederland broeden tussen 560-720 paar (2008) in de bekende gebieden als de Nieuwkoopse plassen, Zouweboezem, Vechtplassengebied en in Noordwest Overijssel. Normaliter gesproken overwinteren Purperreigers niet in Nederland maar ten zuiden van de Sahara. Daarom is het ook zeer bijzonder dat er deze winter een exemplaar op de Korendijkse Slikken verbleef. Echter betrof dit niet het enige exemplaar. Ook verbleef er langere tijd een vogel bij Bleskensgraaf en 1-2 individuen kortere tijd(1-3 dagen) elders in Nederland. In de winters van 2011/12 en 2012/13 werden ook maximaal 1-2 exemplaren in Nederland waargenomen, in de winter daarvoor geen (bron: Waarneming.nl).

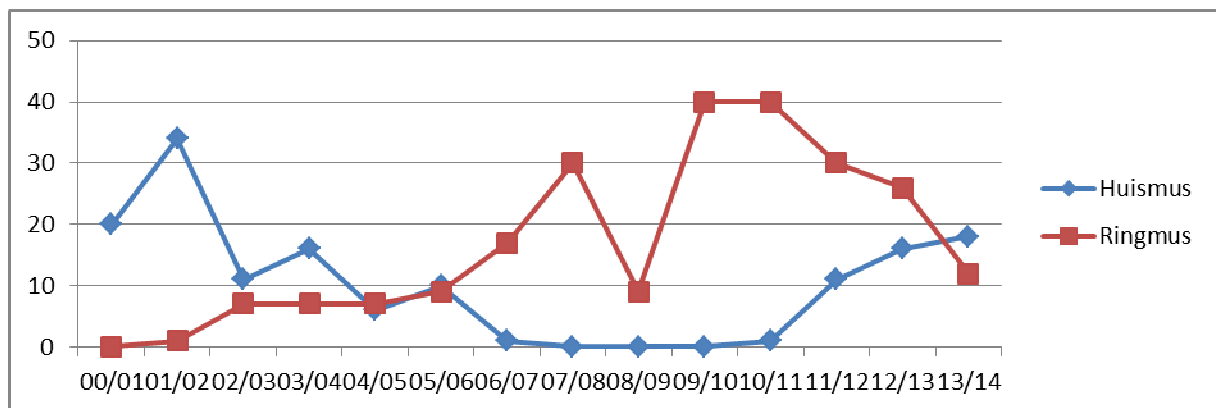
Purperreiger boven de Korendijkse Slikken (Herbie Wagemakers)

Mussen in de tuinvogeltelling, stuivertje wisselen?

Martin Benard

De nationale tuinvogeltelling is in het hele land erg populair en in onze Hoeksche Waard is dat niet anders. In alle dorpskernen van het eiland worden tuinvogels geteld. De groep tuinvogeltellers is veel groter dan het aantal VWG-leden. Zo werden tijdens de telling van 20 en 21 januari 2014 alleen al in de gemeente Korendijk (4 postcodegebieden) in ruim 25 tuinen de vogels geturfd.

Onder de tellers zullen veel VWG-leden zijn. Als je lang genoeg meedoet, krijg je zelf ook een aardig inzicht in de ontwikkelingen van de vogels in je tuin. Vaak zal dat niet echt spectaculair zijn en statistisch gezien is er al helemaal geen conclusie uit te trekken. Maar toch kan er wel eens wat opvallen in zo'n reeks, waaronder bij schrijver van dit stukje, wonend in een nieuwbouwwijk uit de tweede helft van de negentiger jaren. Waar er voor de eeuwwisseling nog een aparte aantekening werd gemaakt van een Ringmus in de tuin, veranderde dat vanaf 2000. Steeds meer Ringmussen vonden de tuin tijdens de winter. Opvallend was dat de Huismus een omgekeerde trend liet zien. Toen Vogelbescherming Nederland alarm sloeg voor de Huismus, leek dat in de eigen tuin te worden bevestigd. Ondanks de open kippenren werden Huismussen steeds minder gezien, tot er in de winter van 2007/2008 geen enkele Huismus meer werd geteld. De aantallen Ringmussen daarentegen bleven maar stijgen, zo'n 40 tegelijk was geen uitzondering. Na drie huismusloze winters ben je dan ineens weer blij met een oude vertrouwde Huismus in je telling. De daaropvolgende winters werden het er weer steeds meer. Opvallend genoeg namen de aantallen Ringmussen juist weer af. De grafiek spreekt duidelijke taal, maar met welk aantal van welke mus moet je nu het meest blij zijn? De hernieuwde aanwezigheid van de Huismus in het broedseizoen van 2013 leidde bij schrijver in ieder geval weer tot een aantekening in de vogeldagboeken. Nu nog een paartje Ringmussen in één van de nestkasten!

Aantallen Huis- en Ringmussen tijdens wintertellingen (Stadhoudersweg, Nieuw-Beijerland)

Hoewel al is gesteld dat er statistisch niets mee kan worden beweerd, maakte het wel nieuwsgierig hoe het er in de rest van de Hoeksche Waard uit ziet met de tuinvogeltelling. Via de website van de telling is er makkelijk na te gaan welke top 10 er in iedere postcode tot stand is gekomen. Helaas niet verder dan die top 10, zodat verloren gaat wat er direct daaronder werd genoteerd. In drie van de vier de dorpskernen van Korendijk, namelijk Nieuw-Beijerland, Piershil en Goudswaard, reikte de Ringmus tot in de top 10. Dat was daarnaast ook het geval in Klaaswaal en Numansdorp. In het oostelijk en noordelijk deel van het eiland niet. Voor de liefhebber is een tabel met alle top 10 resultaten van de Hoeksche Waardse dorpen opgenomen in bijlage C.

Tuinvogeltelling winter 2012/2013

Nu we toch bezig zijn met vergelijken: hieronder de tabel met de verschillen in percentages van de top 10 van de Hoeksche Waardse tuinvogeltellingen met die van heel Nederland.

Dat de Kauw hoger staat bij ons dan over het hele land gezien, komt door één uitschieter in de HW-telling (Piershil). Maar buiten twijfel is deze soort bij ons toch wel zeer nadrukkelijk aanwezig. De Merel scoort wat lager dan landelijk. Aangezien deze soort niet zo gevoelig is voor uitschieters is dit waarschijnlijk wel realistisch. De overeenkomsten zijn echter groter dan de verschillen. De Ringmus is de enige soort die in de Hoeksche Waard net de top 10 haalt, waar tegenover we de Houtduif juist missen. Die haalde slechts de 15^e plaats in de HW. Deze soort leek afgelopen winter minder aanwezig dan gebruikelijk. Net buiten onze top 10 staan Roodborst en Groenling.

Ook hierbij met de kanttekening dat als de vergelijking HW – Nederland vaker wordt gemaakt, er met meer stelligheid over kan worden geoordeeld.

		HW	in %			Landelijk	in %
1	Huismus	1.379	27%	1	Huismus	161.617	25%
2	Koolmees	702	14%	2	Koolmees	102.887	16%
3	Kauw	689	13%	3	Merel	72.595	11%
4	Turkse Tortel	576	11%	4	Pimpelmees	66.842	10%
5	Vink	479	9%	5	Vink	55.794	9%
6	Pimpelmees	441	9%	6	Kauw	55.437	8%
7	Merel	424	8%	7	Turkse Tortel	45.187	7%
8	Spreeuw	198	4%	8	Houtduif	33.692	5%
9	Ekster	159	3%	9	Ekster	30.938	5%
10	Ringmus	110	2%	10	Spreeuw	30.467	5%
	Totaal Top 10	5.157			Totaal Top 10	655.456	

Resultaten Nationale Tuinvogeltelling in de Hoeksche Waard en Nederland

Verslag najaarsbijeenkomst Vogelwerkgroep Hoeksche Waard Donderdag 31 oktober 2013 in Klein Profijt, Oud-Beijerland

Frank van Gessele

Welkom

Er is weer een goede opkomst. Peter heet de aanwezigen welkom en geeft het woord (voor de laatste keer !) over aan Janus.

Janus begroet met name de 'nieuwe' gezichten: Marco Lodder (zal zich vooral met Steenuilen en Kerkuilen gaan bezighouden), Andre vd Mark (wil vooral vogels fotograferen), Joke Talma (telt al mee op de Esscheplaat) en Lilian Klepper (komt sfeer proeven).

Mededelingen

- De vogelwerkgroep bestaat 30 jaar ! Reden om dit te vieren. Voor taart is gezorgd en een ieder kan in de pauze een gratis consumptie halen.
- Er is een voorlichtingsfilmje gemaakt over het akkervogelproject in de Hoeksche Waard. Dit staat op youtube en de link is inmiddels aan de leden rondgestuurd.
- Er is het idee dat de werkgroepen van het HWL zich moeten gaan presenteren op de sociale media zoals Twitter en Facebook. Gevraagd wordt of er mensen zijn die dit idee voor wat betreft de vogelwerkgroep vorm kunnen geven.
- Het geplande item 'Slechtvalken in Zuid-Holland' (Martin Mollet) wordt vanwege tijdgebrek naar een latere datum verplaatst.

Kerkuilen/IJsvogels

Janus geeft een kort overzichtje van broedgevallen van deze karakteristieke soorten in het afgelopen jaar. Na een moeizame start (koude voorjaar !) werden toch al weer 10 broedsels van de Kerkuil vastgesteld. Dit resultaat steekt wel mager af bij 2012 toen 17 broedsels werden geregistreerd. De IJsvogel zit al enkele jaren in een dip. In 2013 werden 4 waarschijnlijke en 2 mogelijke broedgevallen vastgesteld. Volgens Janus moeten we er vanuit gaan dat dit aantal de norm zal blijven in de Hoeksche Waard. De 21-24 broedpaar in 2008 moet als uitzonderlijk worden beschouwd.

Voortgang Atlasproject

Sander Elzerman houdt een korte presentatie over het nieuwste SOVON-project.

Het wordt inmiddels de 4^e vogelatlas sinds de 1^e eind jaren zeventig verscheen. De nieuwe Atlas van de Nederlandse vogels bestrijkt de periode 2012-2015 en behandelt zowel broed- als wintervogels. Het eerste telseizoen zit er nu op. Gemiddeld werden in de HW aan wintervogels 83 soorten per atlasblok vastgesteld. Opvallende soorten zijn: Zeearend, Ruigpootbuizerd en Goudvink. In de Hoeksche Waard zijn tot nu toe 10 van de 18 atlasblokken geclaimd. Er worden nog tellers gezocht voor de volgende atlasblokken:

37-56 Oud-Beijerland
43-24 Tiengemeten-West
43-25 Tiengemeten-Oost
43-27 Polder Groot Cromstrijen
43-28 Oudeland van Strijen

Het is ook mogelijk b.v. alleen wintervogels of alleen broedvogels te tellen.

Ook losse waarnemingen (via Waarneming.NL) blijven welkom.

Aanmeldingen en inlichtingen bij Sander Elzerman (ADCZuidhollandzuid@sovon.nl) of Peter de Barse (pdebase@upcmail.nl).

Gerard Ouweneel stelt voor om als vogelwerkgroep een soort te sponsoren voor de nieuwe atlas. Hiervoor zou een kleine bijdrage per persoon volstaan. Het zal dan gaan om een karakteristieke soort voor de Hoeksche Waard. Dit idee krijgt bijval en Gerard werkt dit verder uit.

Huis- en Oeverzwaluwen

Jan-Pieter van Bennekom geeft een kort overzicht van de resultaten van dit project. Er zijn in 2013 van de Huiszwaluw **1289** nesten gevonden verspreid over 200 adressen. Dit betekent een geringe toename in vergelijking met 2012 (1220 nesten). In 2011 en 2010 werden resp. 1328 en 1344 nesten gevonden. Absoluut topjaar blijft 1992 met 1840 nesten !

De Oeverzwaluw is een zeer dynamische soort en het aantalsverloop is daarom erg grillig.

In 2013 werden **290** nesten vastgesteld (in 6 kolonies) tegenover 467 in 2012, een afname van zo'n 60%.

Jan-Pieter heeft vervolgens nog een uitsmijter voor ons in petto. Hij kondigt onverwacht aan te stoppen met de verslaglegging van het Huis- en Oeverzwaluwproject. Een aanbod van Jacqueline van der Merwe om hand- en spandiensten te verlenen resulteerde uiteindelijk in een wisseling van de wacht. Jacqueline zal vanaf 2014 de verslaglegging van het project voor haar rekening nemen.

De verslaglegging over 2013 was het 7^e rapport van Jan-Pieter, die in 2007 het stokje overnam van Hans Willemsen. Jan-Pieter wordt met een welgemeend applaus bedankt voor de bewezen diensten.

Jagen met Steenarend

Gerard Ouweneel licht dit onderwerp toe.

Een Ridderkerkse valkenier blijkt van de provincie vergunning te hebben gekregen om ganzen te verjagen met een Steenarend op Goeree-Overflakkee, Voorne-Putten, IJsselmonde en in de Hoeksche Waard. De man draaft op indien boeren een beroep op hem doen.

De eerste vraag welke zich opwerpt is deze: 'waar komt de Steenarend vandaan ?' en die vraag blijft tot nu toe onbeantwoord. Bovendien zijn volgens de Flora- en Faunawet alleen Slechtvalk en Havik als 'jachtvogel' toegestaan. Voor schadepreventie kan e.e.a. weer anders worden geïnterpreteerd. Namens de betrokken natuurorganisaties (via het ZH vogelaarsoverleg) op de eilanden is bezwaar ingediend bij de provincie tegen de verstrekking van de vergunning. Tevens diende Faunabescherming en de Partij voor de Dieren bezwaar aan.

In oktober is er een gesprek geweest met de Gedeputeerde. De kwestie is in behandeling en een uitspraak wordt binnenkort verwacht.

Fotojacht APL

Joke Boerlage doet haar beklag over het gedrag van een vogelfotograaf in de APL polder.

Zij krijgt veel bijval. Volgens Janus zijn er legio incidenten met vogelfotografen op het gebied van verstoring. Er worden diverse praktijkvoorbeelden aangehaald. Dit laakbaar gedrag wordt alom veroordeeld.

De HWL-werkgroep Natuurfotografie heeft een Gedragscode Natuurfotografie opgesteld.

De code zal op de HWL-website worden gepubliceerd.

Ook op Waarneming.NL is een discussie geweest over deze kwestie. Hopelijk dringt e.e.a. door tot fotografen van elders, die in de Hoeksche Waard vogels komen fotograferen.

Ganzenjacht Hoeksche Waard

Els Marijs refereert aan het youtubefilmpje over excessen tijdens ganzenjacht in de Gemeente Korendijk en vraagt zich af of wij als vogelwerkgroep een standpunt hierover zouden moeten formuleren.

Er ontstaat een levendige discussie tussen de aanwezigen. De toenemende populaties ganzen zorgen onmiskenbaar voor grote problemen maar niemand heeft hiervoor de oplossing.

Grote moerasgebieden zoals in de Hoeksche Waard b.v. Tiengemeten, APL etc. oefenen grote aantrekkingskracht uit op ganzen.

Tussen de betrokken partijen, met inbegrip van natuurorganisaties, werd onlangs het zog. 'ganzenakkoord' gesloten. HWL is hierin geen partner.

Het HWL heeft onlangs wel haar standpunt publiek gemaakt (zie In Vogelvlucht nr. 29).

Janus stelt dat de vogelwerkgroep onderdeel is van HWL en derhalve niet met een eigen standpunt zal komen.

Uit de verklaring van HWL blijkt wel klip en klaar dat misstanden te allen tijde worden veroordeeld.

In Vogelvlucht

Editie nr. 29 ziet inmiddels het licht. Het nieuwe nummer ziet er weer fraai uit met een prachtige IJsvogel op de voorplaat. En bovenal weer met een zeer informatieve inhoud door de bijdragen van de auteurs in onze gelederen. Martin en Han Benard, de samenstellers van het blad, doen een beroep op de leden om vogelfoto's en vogelbelevissen aan de redactie te sturen.

Tevens wordt afgesproken dat Han Benard de adressenlijst van de vogelwerkgroep zal coördineren (fam.benard@kpnmail.nl). Wijzigingen in adres en/of telefoonnummer of e-mailadres dus gaarne doorgeven aan Han.

Rondvraag

- Sjoerd Reinstra (s.reinstra@online.nl) zoekt vrijwilligers om op een zaterdag(ochtend) in de winter mee te komen helpen om de Vlietmonding boomvrij te maken.
- Ruud Polderman heeft veel respons gehad op de oproep in Het Kompas om locaties voor kerkuilkasten. Hij gaat met enkele mensen alle locaties langs en als er geschikte plekken zijn worden er kasten opgehangen.
- Frank van Gessele (fj.vangessele@gmail.com) vraagt de werkgroepleden die vogels in de Hoeksche Waard hebben geïnventariseerd hun resultaten aan hem te mailen (uiterlijk rond de jaarwisseling), ten behoeve van de jaarlijkse verslaglegging in 'In Vogelvlucht'.

Overdracht coördinatorschap

Janus houdt er (na 30 jaar !) mee op. Hij zal uiteraard wel actief blijven binnen de club.

Janus wil zelf niet te lang bij deze gebeurtenis stilstaan.

Peter spreekt enkele lovende woorden en biedt hem een attentie aan. Het is een bloemlezing van anekdotes die een aantal van zijn vogelvrienden voor hem op schrift hebben gesteld.

Hij citeert uit de diverse bijdragen, met veel humor geschreven.

Tenslotte wordt Janus nog uitvoerig geprezen en bedankt voor zijn jarenlange inzet voor de club.

Janus: 'het waren 30 mooie jaren !'. Wij zullen hem allemaal gaan missen.

Presentatie van Tara Schelling

Na de pauze neemt Tara Schelling, 4^e jaars studente Wild Life Management, ons mee naar Madagascar, waar zij dit jaar, in het kader van haar stage, onderzoek deed naar Sifaka's.

Het is een erg boeiende en vlotte presentatie. Tara bedankt !

TABEL 1. Hoekschewaardse broedvogels 2013																
		Gebieden:	<i>GK</i>	<i>GK</i>	<i>Nwe</i>	<i>deMijl</i>	<i>Essche</i>	<i>Vliet</i>	<i>SOVON</i>	<i>Gro</i>	<i>KSI</i>	<i>KSI</i>	<i>weidev</i>	<i>Tienge</i>	<i>Div</i>	
euring	RL		<i>polder</i>	<i>rietgors</i>	<i>Pold</i>	<i>Nwl</i>	<i>plaat</i>	<i>mond</i>	<i>43-16</i>	<i>Gat</i>	<i>ruigte</i>	<i>wei</i>	<i>HWO</i>	<i>meten</i>		<i>TOT</i>
70		Dodaars				1										1
90		Fuut					2		2	5	1					10
950	BE	Roerdomp													3	3
1220		Blauwe Reiger						2		11					14	27
1520		Knobbelzwaan	1							1						2
1610		Grauwe Gans	126				58	6	3	13	14					220
1619		Soepgans					1									1
1660		Grote Canadese gans	15							1						16
1670		Brandgans											1789			1789
1700		Nijlgans	4	2				1		3	1					11
1730		Bergeend	1			4		1		4	12					22
1750		Muskuseend								1						1
1820		Krakeend	3	1			2	8	3	5	2	5				29
1860		Wilde Eend					3	13	1	41	13					71
1869		Soepeend						2		1						3
1910	KW	Zomertaling				1										1
1940	KW	Slobeend	10			4		1		6	2	12	2			37
1980		Tafeleend								1						1
2030		Kuifeend	15			4	2	5	8	8	6					48
2210	GE	Middelste Zaagbek													1	1
2600		Bruine kiekendief		2				1	3	3					9	18
2670		Havik		1			1			1	1				8	12
2690		Sperwer							1						13	14
2870		Buizerd		2			2		3	1					61	68
3040		Torenvalk													21	21
3100	KW	Boomvalk													3	3
3200	GE	Slechtvalk													3	3
3670	KW	Patrijs								1					3	4

TABEL 1. Hoekschewaardse broedvogels 2013																
		Gebieden:	<i>GK</i>	<i>GK</i>	<i>Nwe</i>	<i>deMijl</i>	<i>Essche</i>	<i>Vliet</i>	<i>SOVON</i>	<i>Gro</i>	<i>KSI</i>	<i>KSI</i>	<i>weidev</i>	<i>Tienge</i>	<i>Div</i>	
euring	RL		<i>polder</i>	<i>rietgors</i>	<i>Pold</i>	<i>Nwl</i>	<i>plaat</i>	<i>mond</i>	<i>43-16</i>	<i>Gat</i>	<i>ruigte</i>	<i>wei</i>	<i>HWo</i>	<i>meten</i>		<i>TOT</i>
3700		Kwartel													1	1
3940		Fazant						6	8	6	1					21
4070		Waterral		2		1										3
4240		Waterhoen						3	4	4						11
4290		Meerkoet						10	3	15	1					29
4500		Scholekster	3					1	4	3		15	8			34
4550	GE	Steltkluit												1		1
4560		Kluit												38	110	148
4690		Kleine Plevier				1				1					6	8
4700	KW	Bontbekplevier													1	1
4930		Kievit	31					2		18		100	47			198
5320	GE	Grutto	20									37	9		2	68
5460	GE	Tureluur	8			2		1		1		23				35
5750		Zwartkopmeeuw													1	1
5820		Kokmeeuw													146	146
6150	KW	Visdief							1						8	9
6240	KW	Dwergstern												2		2
6651		Stadsduif														1
6680		Holenduif					1		6	2						9
6700		Houtduif					5	6	5	7	3					26
6840		Turkse tortel	1					1	2	2						6
7240	KW	Koekoek		1	1		5	1		1						9
7350	KW	Kerkuil													11	11
7570	KW	Steenuil													14	14
7610		Bosuil	1													1
7670	KW	Ransuil													5	5
7950		Gierzwaluw							1							1

TABEL 1. Hoekschewaardse broedvogels 2013																
		Gebieden:	<i>GK</i>	<i>GK</i>	<i>Nwe</i>	<i>deMijl</i>	<i>Essche</i>	<i>Vliet</i>	<i>SOVON</i>	<i>Gro</i>	<i>KSI</i>	<i>KSI</i>	<i>weidev</i>	<i>Tienge</i>	<i>Div</i>	
euring	RL		<i>polder</i>	<i>rietgors</i>	<i>Pold</i>	<i>Nwl</i>	<i>plaat</i>	<i>mond</i>	<i>43-16</i>	<i>Gat</i>	<i>ruigte</i>	<i>wei</i>	<i>HWO</i>	<i>meten</i>		<i>TOT</i>
8310		ljsvogel		1											6	7
8560	KW	Groene specht					1	1	1							3
8760		Grote bonte specht					24	1	1	1						27
8870		Kleine bonte specht					2									2
9760	GE	Veldleeuwerik								2		40				42
9810		Oeverzwaluw													290	290
9920	GE	Boerenzwaluw	3			1			1	18						23
10010	GE	Huiszwaluw	20						1	14					1254	1289
10110	GE	Graspieper	5							4	3	8				20
10170	GE	G. Kwikstaart	1			2		2	8	7		2				22
10200		W. Kwikstaart	2			1	2			3	1					9
10660		Winterkoning					133	11	1	9	11					165
10840		Heggenmus					5	3		4	22					34
10990		Roodborst					2	1			2					5
11040	KW	Nachtegaal									3					3
11060		Blauwborst					1	4	1	7	15					28
11210		Zwarte roodstaart													1	1
11220		Gekraagde roodstaart	3		2		22	2	1							30
11390		Roodborsttapuit			4					1						5
11870		Merel					21	14	5	4	7					51
12000		Zanglijster	1	1			11	5	1	2	2					23
12020		Grote lijster													1	1
12200		Cetti's Zanger		12							5					17
12360		Sprinkhaanzanger		1	5	2				2	6					16
12380	KW	Snor	1	2	2											5
12430		Rietzanger					1		1	48	51					101
12500		Bosrietzanger					5	10		9	22					46
12510		Kleine karekiet					11	29	2	43	18					103

TABEL 1. Hoekschewaardse broedvogels 2013																
		Gebieden:	<i>GK</i>	<i>GK</i>	<i>Nwe</i>	<i>deMijl</i>	<i>Essche</i>	<i>Vliet</i>	<i>SOVON</i>	<i>Gro</i>	<i>KSI</i>	<i>KSI</i>	<i>weidev</i>	<i>Tienge</i>	<i>Div</i>	
euring	RL		<i>polder</i>	<i>rietgors</i>	<i>Pold</i>	<i>Nwl</i>	<i>plaat</i>	<i>mond</i>	<i>43-16</i>	<i>Gat</i>	<i>ruigte</i>	<i>wei</i>	<i>HWo</i>	<i>meten</i>		<i>TOT</i>
12530		Grote karekiet													1	1
12590	GE	Spotvogel					1			2	1					4
12740		Braamsluiper									3					3
12750		Grasmus					17	4		2	6					29
12760		Tuinfluter					69	4		4	8					85
12770		Zwartkop					71	5	1	4	14					95
13110		Tjiftjaf					66	7	1	8	27					109
13120		Fitis					68	10	1	5	28					112
13350	GE	Grauwe vliegenvanger					6			1	1					8
13640		Baardman	1	3												4
14370		Staartmees	1	1			7				2					11
14420	GE	Matkop					8				1					9
14620		Pimpelmees					29	3		6	2					40
14640		Koolmees					33	6	3	4	1					47
14870		Boomkruiper	2	1			37	2		1						43
14790		Boomklever					14									14
15080	KW	Wielewaal					1									1
15390		Gaai					4	1	1							6
15490		Ekster						3	7	1						11
15600		Kauw						10	4	1						15
15670		Zwarte Kraai					2	2	3	2						9
15820		Spreeuw					10		2	2						14
15910	GE	Huisemus							3	3						6
15980	GE	Ringmus						1	4	2						7
16360		Vink					54	3	2	5	5					69
16490		Groenling					10		2	3	9					24
16530		Putter					8	4	4	6	1					23
16600	GE	Kneu						1	1	2	4					8

TABEL 1. Hoekschewaardse broedvogels 2013																
		Gebieden:	<i>GK</i>	<i>GK</i>	<i>Nwe</i>	<i>deMijl</i>	<i>Essche</i>	<i>Vliet</i>	<i>SOVON</i>	<i>Gro</i>	<i>KSI</i>	<i>KSI</i>	<i>weidev</i>	<i>Tienge</i>	<i>Div</i>	
euring	RL		<i>polder</i>	<i>rietgors</i>	<i>Pold</i>	<i>Nwl</i>	<i>plaat</i>	<i>mond</i>	<i>43-16</i>	<i>Gat</i>	<i>ruigte</i>	<i>wei</i>	<i>HWO</i>	<i>meten</i>		<i>TOT</i>
18770		Rietgors					1	4	1	25	16					47
	36	aantal soorten	25	15	5	12	46	48	45	67	43	10	4	3	28	112
		aantal vogels/terr.	279	33	14	24	839	224	122	434	354	2031	66	41		
1	=	<i>broedvogel (aantal onbekend; niet in bvi)</i>														
Verantwoording inventarisaties:																
		afk.	gebied										teller(s)			
		GK polder	Groot Koninkrijk, polder, 's Gravendeel										Rob Strucker, A.+L. vd Linden			
		GK rietgors	Groot Koninkrijk, rietgors+griend, 's Gravendeel										Arie + Leen vd Linden			
		deMijl/Nwl	polder De Mijl, 's Gravendeel										Arie + Leen vd Linden			
		NwePold	Nieuwe Poldertje, Puttershoek										Arie + Leen vd Linden			
		Esscheplaat	Esscheplaat										vwg oost/P. de Barse			
		Vlietmond	BMP Vlietmonding, Oud-Beijerland										vwg noord/S.Reinstra			
		SOVON 43-16	AB 43-16										Ruud Polderman			
		GroGat	BMP Groote Gat, Zuid-Beijerland										Rob ter Horst			
		KSI ruigt	Korend. Slikken, Goudswaard (plot 4139 + 1422)										Paul Groeneweg			
		KSI wei	Korend. Slikken, Goudswaard (grasgors + De Put)										NM / Anton Giljam			
		weidev HWO	omg. Strijen en Maasdam - totaal 60 ha.										Dick van Houwelingen			
		Tiengemeten	Tiengemeten (uit: voorlopig ovz kustbroedvogels)										Delta Project Management			
			Gegevens roofvogels										Martin Mollet			
			Gegevens Huis- en Oeverzwaluw										Jan-Pieter van Bennekom			
			Gegevens Steenuil										Ruud Polderman, Michel Hitzerd			
			IJSvogel en overige losse meldingen										Janus Verkerk e.a.			
			Gegevens kustbroedvogels										Rob Strucker			

TABEL 2. Overzicht en status Broedvogels Hoeksche Waard + Tiengemeten <1999-2013																		
<i>(samenstelling: Frank van Gessele)</i>																		
			1)	2)	3)	4)	5)	6)	7)	8)	9)	10)	11)	12)	13)			
eurring	RL	soort	status	A.kl	<1999	<2002	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	status 2013
05900		Stormmeeuw	onr.br.v	ZS	X													vm.br.v (<1998)
5910		Kleine Mantelmeeuw												X				inc. br.v (2010)
06150	KW	Visdief	inc.br.v	ZS	X		X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	onr. br.v
06240	KW	Dwergstern										X		m	X	X	X	onr.br.v (>2008)
06651		Stadsduif #						X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	br.v (>2005)
06680		Holenduif	br.v	vt	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	br.v
06700		Houtduif	br.v	zt	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	br.v
06840		Turkse Tortel	br.v	t	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	br.v
06870	KW	Zomertortel	br.v	vs	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		onr.br.v
07240	KW	Koekoek	br.v	vt	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	br.v
07350	KW	Kerkuil	vm.br.v		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	br.v
07570	KW	Steenuil	br.v	S	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	br.v
07610		Bosuil	br.v	S	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	br.v
07670	KW	Ransuil	br.v	S	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	br.v
07680	EB	Velduil	onr. br.v	ZS	X													vm.br.v (<1993)
07950		Gierzwaluw	br.v	zt	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	br.v
08310		IJsvogel	onr. br.v	ZS	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	br.v
08560	KW	Groene Specht	br.v	ZS	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	br.v
08760		Grote bonte specht	br.v	vs	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	br.v
08870		Kleine bonte specht					X	X	X	X	X	X					X	onr.br.v (> 2003)
09720	EB	Kuifleeuwerik	inc.br.v	ZS	X													vm.br.v (< 1978)
09760	GE	Veldleeuwerik	br.v	zt	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	br.v
09810		Oeverzwaluw	br.v	zs/s	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	br.v
09920	GE	Boerenzwaluw	br.v	t	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	br.v
10010	GE	Huiszwaluw	br.v	zt	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	br.v
10090		Boompieper												X	X	X		br.v (> 2010)
10110	GE	Graspieper	br.v	zt	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	br.v
10170	GE	Gele Kwikstaart	br.v	zt	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	br.v
10200		Witte Kwikstaart	br.v	t	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	br.v
10201		Rouwkwikstaart	inc.br.v	ZS	X				X									inc.br.v (2005)

TABEL 2. Overzicht en status Broedvogels Hoeksche Waard + Tiengemeten <1999-2013																		
<i>(samenstelling: Frank van Gessele)</i>																		
				1)	2)	3)	4)	5)	6)	7)	8)	9)	10)	11)	12)	13)		
eurring	RL	soort	status	A.kl	<1999	<2002	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	status 2013
10660		Winterkoning	brv	zt	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	brv
10840		Heggenmus	brv	t	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	brv
10990		Roodborst	brv	S	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	brv
11040	KW	Nachtegaal	brv	ZS	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	brv
11060		Blauwborst	brv	vt	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	brv
11210		Zwarte roodstaart	brv	vt	X		X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	onr.br
11220		Gekraagde roodstaart	brv	VS	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	brv
11390		Roodborsttapuit	inc.br	ZS	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	brv
11460	BE	Tapuit	onr. brv	ZS	X		X							m				inc.br (2003)
11870		Merel	brv	zt	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	brv
12000		Zanglijster	brv	t	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	brv
12020		Grote Lijster	brv	S	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	brv
12200		Cettis Zanger	inc.br	ZS	X				X	X	X	X	X	X	X	X	X	onr.br
12260		Graszanger	inc.br	ZS	X													vm.br (< 1998)
12360		Sprinkhaanzanger	brv	S	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	brv
12380	KW	Snor	brv	ZS	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	brv
12430		Rietzanger	brv	vt	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	brv
12500		Bosrietzanger	brv	t	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	brv
12510		Kleine Karekiet	brv	zt	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	brv
12530	BE	Grote Karekiet	brv	ZS	X	X											X	inc.br (<2002)
12590	GE	Spotvogel	brv	vt	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	brv
12740		Braamsluiper	brv	S	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	brv
12750		Grasmus	brv	vt	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	brv
12760		Tuinfluter	brv	vt	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	brv
12770		Zwartkop	brv	vt	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	brv
13110		Tjiftjaf	brv	t	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	brv
13120		Fitis	brv	zt	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	brv
13350	GE	Grauwe vliegenvanger	brv	vt	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	brv
13490		<i>Bonte Vliegenvanger*</i>											m	m				n.v.t.
13640		Baardmannetje	vm brv		X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	brv (> 2003)

TABEL 2. Overzicht en status Broedvogels Hoeksche Waard + Tiengemeten <1999-2013

(samenstelling: Frank van Gessele)																		
			1)	2)	3)	4)	5)	6)	7)	8)	9)	10)	11)	12)	13)			
eurring	RL	soort	status	A.kl	<1999	<2002	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	status 2013
TOELICHTING BIJ OVERZICHT EN STATUS BROEDVOGELS HOEKSCH E WAARD + TIENGEMETEN <1999 - 2013																		
<1999	=	basis ' Vogels van de Hoeksche Waard 1999' . Status, aantalsklasse en voorkomen <1999 hebben betrekking op de situatie in 'Vogels van de Hoeksche Waard (1999)'																
m	=	mogelijke broedvogel		#	exoot	RL	Rode Lijst Vogelbescherming status 2004											
opm.	jaar																	
1)	<'99	<1999 basis: Vogels vd Hoeksche Waard (Luitwieler et al, Oud-Beijerland 1999)																
2)	<'02	let op: periode na Avifauna (1999-2002)																
	+4	nieuw: Porseleinhoen (polder de Trekdam 1999 ,Avd Linden) soort toegevoegd																
		nieuw: Stelkluut (OLS 2 p.1999 geg. RIKZ/GLO); soort toegevoegd																
		nieuw: Kokmeeuw (Oude Maas 3 p. 1998 - geg. RIKZ) soort toegevoegd																
		nieuw: Kwak (Binnenmaas 1p.- 2002 HB) soort toegevoegd																
		Kerkuil: was vm broedvogel; in 2000 weer broedvogel (Zwartsluisje, ZBL - R. Burgmans)																
		Grote Karekiet was broedvogel; in 2001 wederom broedvogel ('s Gravendeel, AvdL)																
		Vermeld als mogelijke broedvogel (SOVON code broedzekerheid 2: Fluitier(Mijnsheerenland 1999, M. Prins);																
		Bonte Vliegenvanger (in 2001 div.plaatsen-MPr,JV,Hbe); beide soorten niet opgenomen.																
3)	'03	nieuw: Slechtvalk (Haringvlietbrug J.Verkerk e.a.); Kleine Bonte Specht (Esscheplaat, P. de Barse e.a.)																
	+4	nieuw vermeld (geg. A. vd Linden): Soepeend, Soepgans ; deze 4 soorten toegevoegd																
		Baardmannetje was vm broedvogel; in 2003 wederom broedvogel																
		Bontbekplevier (Oude Maas - geg. RIKZ) was vm broedvogel, thans wederom broedvogel																
		vermeld als mogelijke broedvogel (SOVON code broedzekerheid 2: Roodmus ('s-Gravendeel, A.vdLinden, J.Verkerk); beide soorten niet opgenomen																
4)	'04	nieuw: Brandgans (KSI,NM+GH); soort toegevoegd																
	+1	Roerdomp was vm broedvogel, thans weer broedvogel																
5)	'05																	
	+2	nieuw vermeld (geg. A. vd Linden): Stadsduif, Muskuseend ; deze soorten toegevoegd																
6)	'06																	
7)	'07	nieuw: Zwarte Wouw (ABH Cromstrijen, G.Ouweneel, H. Westerlaken)																

TABEL 2. Overzicht en status Broedvogels Hoeksche Waard + Tiengemeten <1999-2013																		
<i>(samenstelling: Frank van Gessele)</i>			1)	2)	3)	4)	5)	6)	7)	8)	9)	10)	11)	12)	13)			
eurring	RL	soort	status	A.kl	<1999	<2002	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	status 2013
	+2	nieuw: Zwaangans (Oudeland van Strijen, SBB, J.Verkerk); beide soorten opgenomen																
		Vermeld als mogelijke broedvogel: Wielewaal (Veerbos Nrdorp-onzeker) + Zwarte Zwaan (KSI);																
		beide soorten niet opgenomen																
⁸⁾	'08	nieuw: Casarca , Zwartkopmeeuw , Dwergstern (Tiengemeten)																
	+1	nieuw in 2008 (reeds bekend als broedvogel): Zwarte Zwaan (sinds <1999),																
		Roerdomp (sinds 2004, Gr.Koninkrijk), Porseleinhoen																
		(sinds 2005, Tiengemeten), Steltkluit (sinds 2005, Tiengemeten), Wielewaal (sinds 2006, div. plekken).																
		exclusief Kemphaan 0-2 paar mogelijk broedend KSI (GH)																
⁹⁾	'09	nieuw: Boomklever (Esscheplaat, J. Verkerk)																
	+1	Wintertaling:mogelijk broedend (KSI, GH) (niet opgenomen)																
¹⁰⁾	'10	nieuw: Boompieper (Zeehondenplaat, Rth)																
	+2	nieuw: Kleine Mantelmeeuw (OLS, A+LvdL)																
		geschrapt: Graszanger 2005. reden: voldoet niet aan SOVON criteria; status gewijzigd naar vm brv																
		mogelijk broedend: Dwergstern (Oosterse Bekade Gorzen-GLO); Tapuit (Korendijkse Slikken-GH);																
		Bonte Vliegenvanger (Hoogezandsche Gorzen - GLO) (nieuw).																
¹¹⁾	'11	Strandplevier: was voormalige broedvogel; herintreder in 2011																
		mog. broedend: Bonte Vliegenvanger (Schuringse haven (Sietze Kleinjan) (niet opgenomen)																
		n.b. Slechtvalk: voor het eerst 1 jong uitgevlogen Hoeksche Waard (Nieuw-Bonaventura)																
¹²⁾	12	nieuw: Appelvink (2 paar Esscheplaat (PdB)																
correctie: nagekomen 03.04.13: Zwaangans toegevoegd als broedvogel 2012 (OLS-DvH)																		
¹³⁾	13	mogelijk broedend: Appelvink (Esscheplaat) (voldoet niet aan SOVON criteria); niet opgenomen																
		Grote karekiet: territorium solitair mannetje; geen broedgeval; wel opgenomen																
		erratum: Casarca abusievelijk opgenomen als broedvogel <1999 - nu gecorrigeerd																

TABEL 3. Verklaring begrippen en RL criteria:

statusaanduiding:		
brv	broedvogel	regelmatige broedvogel (ieder jaar >2003 voorkomend)
onr.br	onregelmatige broedvogel	niet-jaarlijkse broedvogel
inc.br	incidentele broedvogel*	<1999: vogelsoort waarvan het broeden niet meer dan enkele malen is vastgesteld 2000-2012: vogelsoort waarvan het broeden niet meer dan eenmaal is vastgesteld
vm.br	voormalige broedvogel	als broedvogel >1999 niet meer vastgesteld

aantalsklassen:			
aantalsklassen (<1999)		aantal broedparen	
zs	zeer schaars	1-10	zs
s	schaars	11-50	s
vs	vrij schaars	51-100	vs
vt	vrij talrijk	101-500	vt
t	talrijk	501-1000	t
zt	zeer talrijk	>1000	zt

(conform 'Vogels van de Hoeksche Waard - 1999)

Exoot (bron: Atlas vd Nederlandsche Broedvogels 2002)

soort waarvan de in Nederland broedende populatie geheel afstamt van uit gevangenis ontsnapte of losgelaten vogels; soorten waarvoor dit deels geldt maar waarvan een deel van de broedvogels (vermoedelijk) dieren van wilde afkomst betreft, worden in dit kader niet tot de exoten gerekend (o.a. Brandgans, Kolgans), evenals soorten die tot voor kort op grote schaal werden uitgezet maar die zich (ook) op eigen kracht weten te handhaven (Fazant). Voorwaarde voor opname in dit overzicht is wel, dat het vogels betreft die niet in hun bewegingsvrijheid worden gehinderd zoals verwilderde tamme eenden, hier Soepeend genoemd, broedend buiten de omheining van parkjes of watervogelcollecties.

RL = Rode Lijst 2004 criteria (bron: Vogelbescherming Nederland)

GE	Gevoelig	Soorten die stabiel of toegenomen zijn en zeer zeldzaam zijn en soorten die sterk tot zeer sterk zijn afgenomen en algemeen zijn.
KW	Kwetsbaar	Soorten die zijn afgenomen en vrij tot zeer zeldzaam zijn en soorten die sterk tot zeer sterk zijn afgenomen en vrij zeldzaam zijn
BE	Bedreigd	Soorten die sterk zijn afgenomen en zeldzaam tot zeer zeldzaam zijn en soorten die sterk zijn afgenomen en zeldzaam zijn
EB	Ernstig Bedreigd	Soorten die zeer sterk zijn afgenomen en zeer zeldzaam zijn
VNW	Verdwenen	In het wild uit Nederland verdwenen (geldt alleen voor de Kwak), waarvan in gevangenschap een populatie in stand gehouden wordt

klassen zeldzaamheid o.b.v. individuen

zeer zeldzaam	1-249
zeldzaam	250-2.499
vrij zeldzaam	2.500-24.999
algemeen	gelijk of >25.000

TABEL 4. Nieuwe broedvogels in de Hoeksche Waard na 1999

(basis: Vogels van de Hoeksche Waard < 1999: 122 soorten)

1	Kokmeeuw	1998	3	Oude Maas	RIKZ	publicatie kustbroedvogels 1998
2	Steltkluit	1999	2	OLS	GLO/RIKZ	zie IVV nr. 11 (2004), IVV nr. 13 (2005)
3	Porseleinhoen	1999	1	polder de Trekdam	A+LvdL	pers. meded. + e-mail 26.03.2008 A. van der Linden
4	Kwak	2002	1	Binnenmaas	HB	zie IVV nr. 7, okt. 2002
5	Slechtvalk	2003	1	HSM Haringvlietbrug	JV	broedpoging(mislukt), zie IVV nr. 9 (2003), IVV nr. 14 (2006)
6	Kleine B. Specht	2003	3	Esscheplaat 2; Zeeh.p	MK/JV	zie IVV nr. 9 (2003)
7	Soepeend #	2003	x	Hoeksche Waard		nieuw vermeld per 2003
8	Soepgans #	2003	x	Hoeksche Waard		nieuw vermeld per 2004
9	Brandgans	2004	4	Kor.Sl. 3; OLS 1	NM/SBB	zie IVV nr. 12 (2005)
10	Stadsduif #	2005	x	Hoeksche Waard		nieuw vermeld per 2005
11	Muskuseend #	2005	x	Hoeksche Waard		nieuw vermeld per 2005
12	Zwarte Wouw	2007	1	ABH - oost	GLO/HW	nestbouw, zie IVV nr. 17 (2007)
13	Zwaangans #	2007	5	OLS	SBB	
14	Casarca #	2008	2	Tiengemetten	NM	
15	Zwartkopmeeuw	2008	1	Tiengemetten	NM	
16	Dwergstern	2008	1	Tiengemetten	NM	
17	Boomklever	2009	1	Hof van Moerkerken	JV	nestvondst
18	Kleine Mantelmeeuw	2010	1	OLS-noord	A+LvdL	broedgeval
19	Boompieper	2010	1	Zeehondenplaat	RtH	alarm. paar. met 2 jongen 20.06.10; tvs z. ex. Leidingstraat(HW)
20	Appelvink	2012	2	Esscheplaat	PdB	
nieuw > 1999: 20 soorten (waarvan 6 exoten)						
stand per 31.12.2013: 142 soorten						
	# = exoot					
	x = broedvogel n.g.					

TABEL 5. Meerjaren ovz kustbroedvogels + Noordelijke Ventjagersplaten																																
eurring	RL	soort	<83	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13
720		Aalscholver	-	-	-	-	-	-	4	35	82	135	99	117	96	120	113	1	1	1	1	1	1	1	1	1	54	44	49	57	82	71
1190	GE	Kl.Zilverreiger	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	x	-	-	1	-	-	-	1	2	
1440		Lepelaar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	11	14	37	44	46	35	38
1960		Krooneend	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
2210		MidZaagbek																											>3	>4	3	
4560		Kluut	3	12	18	13	8	7	6	2	5	5	10	1	3	-	-	250	83	211	64	38	189	76	57	-	10	-	-	2		
4690		Kleine Plevier	1	-	-	3	1	1	2	3	2	1	1	4	2	2	2	6	12	8	5	5	7	7	3	3	3	1	2	1		
4700	KW	Bontbekplevier	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	3	4	1	2	2	1	2	2	1	2	2	1	1
4770	BE	Strandplevier	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	16	10	8	4	4	6	-	-	-	-	-	-		
5750		Zwartkopmeeuw	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	39	-	-	53	13	-	-			
5820		Kokmeeuw	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	81	160	3	7	170	172	88	2		44
5900		Stormmeeuw																													1	
5910		Kl.Mantelmeeuw	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	54	456	51	756	1234	1001	1324	1552	1409	1934
5920		Zilvermeeuw	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	38	113	50	106	216	178	178	193	112	255
5927		Geelpootmeeuw																									1	2	2	4	2	
6000	GE	Gr.Mantelmeeuw	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	2	1	2	1	3	1	1	1	1
6150	KW	Visdief	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	79	69	84	94	193	8	99	79	100	178	161	472	314	311
6240	KW	Dwergstern	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	51	91	77	84	57	51	31	45	-	-	3	14	50	19	2
6270	BE	Zwarte Stern	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
		n totaal VJP	3	1	1	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2	7	7	7	8	13	13	12	11	11	11	11	11	13	11	12
	1	Aalscholver: broedvogel, 1999-2007 n.g.																														
		<u>Bronnen:</u>																														
		1979-2006: RIKZ. Rapport ' Kustbroedvogels in het Deltagebied 1979-1998 ' + jaarlijkse rapportages <2006																														
		2007: Rijkswaterstaat Waterdienst. Rapport ' Kustvogels in het Deltagebied in 2007 '																														
		2007 aanv. Kleine Zilverreiger 1. SOVON-Monitoringrapport 2009/01																														
		2010: voorlopige gegevens Biologisch Monitoring Programma Zoute Rijkswateren van Rijkswaterstaat Waterdienst																														
		2010: gegevens Aalscholver en Lepelaar Staatsbosbeheer (Evert Dolman)																														
		2011+12: voorlopige gegevens Biologisch Monitoring Programma Zoute Rijkswateren van Rijkswaterstaat Waterdienst																														
		2013: voorlopige gegevens Biologisch Monitoring Programma Zoute Rijkswateren van Delta Project Management																														
		geg. Lepelaar + Aalscholver: Rob Strucker																														

Roofvogeltelling Hoeksche Waard winter 2014

Atlasblok	Telgroep	Opp km2	Ruigpoot	Buizerd	Torenvalk	Sperwer	Havik	Slechtvalk	Bruine kiek	Blauwe kiek	Smelleken	Zeearend	Valk spec	Totaal
37-55	West	3		4										4
37-56	West	11		6	1			2						9
37-57	Noord	12		10	3									13
37-58	Noord	7		8	1									9
43-14	West	19		11	1		2	1		3				18
43-15	West	25		32	2	1	1							36
43-16	West	25		22	1									23
43-17	Noord	25		17	7		1				1			26
43-18	Oost	25		30	3	1								34
43-24	West	2												0
43-25	West	10		4	2	1								7
43-26	Zuid	23		28	2	1								31
43-27	Oost	25		33	2		1	2						38
43-28	Oost	25		34	4	4		1				1		44
43-37	Oost	7		20	1	1	1					1		24
43-38	Oost	9		18	1									19
44-11	Oost	10		13		2	1	1		1				18
44-21	Oost	12		12			1							13
Hoeksche Waard		275	0	302	31	11	8	7	0	4	1	2	0	366
Tiengemeten	West	12		12	4	1	2	1	4	4				28
Totaal		287	0	314	35	12	10	8	4	8	1	2	0	394

Wintertellingen roofvogels Hoekschewaard

	83	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14
Rode wouw		2																2				1								
Zeearend									1			2	1		1		1	2	2			2				1	1	2	2	2
Bruine kiekendief	1	2	1	2	3	4	6	3	4	2	2	3	3	1	2	2	1	1	2		2	1	2	2	1		2	1	1	
Blauwe kiekendief	10	7	15	10	7	12	8	15	6	5	3	11	16	8	10	15	7	11	10	7	10	7	2	5	9	11	8	7	7	4
Havik							1	1		1	1	2	3	1	4	1	4	5	5	7	7	6	4	5	12	9	9	8	5	8
Sperwer	16	5	4	4	6	5	16	14	12	10	11	13	14	13	15	13	16	13	22	21	22	19	21	15	16	12	14	14	15	11
Buizerd	39	35	60	59	53	36	59	97	69	98	169	142	180	236	209	234	218	270	331	281	280	311	207	285	362	258	349	388	331	302
Ruigpootbuizerd		1	1	2	1		1	1	2				1								1						1	1		
Torenvalk	32	23	17	47	113	68	85	70	61	67	39	123	43	76	95	82	115	63	112	74	140	77	78	96	74	43	50	92	42	31
Smelleken	2	4	2	1			3	3	5		1	1	2	4		2	1	1	4	6	4	1	1		2	1	1	2	6	1
Slechtvalk		1	1	1	2	1	2	2	3	2	3	2	2	3	2	4	1	3	5	8	7	11	4	4	6	4	11	8	8	7
Grote valk spec.																														1
Totaal	100	80	101	126	185	126	181	206	163	185	229	299	265	342	338	353	364	371	493	404	473	436	319	412	482	339	446	524	417	366

Wintertellingen roofvogels Tiengemeten

	83	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	
Rode wouw																			1												
Zeearend																				1						1					
Bruine kiekendief							2		2			1				2	1	7	5	1	3	5	1	2	2		2	3	2	4	
Blauwe kiekendief							7		5			4		5			2			3	1	2			5	1	2		2	4	
Havik																									1		1	1	2	2	
Sperwer							1					2																		1	
Buizerd							5		10			9		9	5	13	7	7	10	11	11	10	7	5	5	10	16	8	14	12	
Ruigpootbuizerd																											1	1			
Torenvalk							5		15			2		3	2	3	5	2	2	5	1	7	14	3	3		5	6	8	4	
Smelleken												1									1										
Slechtvalk																	1						1		1	1	2	2	1	3	1
Totaal							20		34			18		17	7	18	16	16	18	21	17	25	22	11	17	14	29	20	31	28	

Tuinvogels in de Hoeksche Waard per postcode

Totaal			Oud-Beijerl. O	Oud-Beijerl. C	Oud-Beijerl. W	Nw-Beijerland	Piershil	Goudswaard	Mijnsheerenl.	Westmaas	Heinenoord
			3261	3262	3263	3264	3265	3267	3271	3273	3274
1	Huismus	1379	48	129	157	44	51	114	50	33	58
2	Koolmees	702	52	76	40	22	28	25	59	35	47
3	Kauw	689	29	45	51	18	193	35	44	19	21
4	Turkse Tortel	576	22	59	41	27	28	24	35	23	24
5	Vink	479	27	31	37	16	16	16	52	13	20
6	Pimpelmees	441	30	32	32	13	17	26	40	12	28
7	Merel	424	28	48	29	17	16	17	50	22	17
8	Spreeuw	198			37		28	51		12	31
9	Ekster	159	16		16	15		13		7	18
10	Ringmus	110				12	12	22			

		Numansdorp	Z-Beijerland	Klaaswaal	Strijen	Strijensas	Mookhoek	Gravendeel	Puttershoek	Maasdam
		3281	3284	3286	3291	3292	3293	3295	3297	3299
1	Huismus	117	70	70	129	15	21	193	32	48
2	Koolmees	60	24	41	41	3	7	71	42	29
3	Kauw	56	17	34	21	2	13	27	24	40
4	Turkse Tortel	54	29	42	44	2	9	65	29	19
5	Vink	51	26	23	37		7	69	24	14
6	Pimpelmees	48	19	20	26	2		51	27	18
7	Merel	41	10	19	24	1		37	33	15
8	Spreeuw							20	19	
9	Ekster		12		15		4	22	13	8
10	Ringmus	40		24						

Een blanco veld wil slechts zeggen dat de soort in dat postcodegebied niet in de top 10 stond.